

Jaarverslag

2009

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de
Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven

JAARVERSLAG 2009

Inhoudsopgave

	Inhoudsopgave	2
	Voorwoord	4
	Kwantitatief overzicht 2005– 2009	5
	Algemeen	6
	Het Bestuur	6
	Verplichtstelling	6
	Doelstelling	6
	Bestuurlijke organisatie	7
	Bestuur	7
	Medezeggenschap en Verantwoording	7
	Intern toezicht	8
	Bestuurscommissies	8
	Pensioenbeheer	9
	Vermogensbeheer	9
	Global custodian	10
	Adviseurs	10
	Bestuursverslag	11
2	Verklaring inzake de beleggingsbeginselen	11
	Actuariële en bedrijfstechnische nota	11
	Herstelplan en evaluatie	11
	Herziening sterftetafel	12
	Gedempte Kostendekkende premie	12
	ALM Studie	12
	Principes voor beheerst beloningsbeleid	12
	Communicatie	12
	Deskundigheid en integriteit	13
	Pensioenraad (Verantwoording)	14
	Statuten- en reglementswijzigingen in 2009	15
	Statutenwijziging	15
	Wijzigingen pensioenreglement I (Oudedagsvoorzieningen)	15
	Wijziging pensioenreglement II (Invaliditeitspensioen)	15
	Uitvoeringsreglement en verplichtstelling	15
	Risicobeheer en uitbesteding	16
	De beleggingen	18
	Marktontwikkelingen	18
	Aandelen	18
	Rente	18
	Vastgoed	19
	Hypotheken	19
	Rendement van de beleggingsportefeuille	19
	De z-score over 2009	19
	Performancetoets	20
	Prudent Person	20
	Maatschappelijk Verantwoord Beleggen	20
	Vooruitblik 2010	20

Ontwikkelingen op pensioengebied	21	
Door lage dekkinggraad geen waardeoverdracht	21	
Toeslagenlabel	21	
Toeslag	21	
Ontwikkelingen na afloop van het boekjaar	23	
Nevenfuncties bestuursleden	24	
Jaarrekening 2009	27	
Balans	28	
Staat van Baten en Lasten	29	
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2009	30	
Toelichting op de Balans per 31 december 2009	44	
Toelichting op de staat van Baten en Lasten over het Boekjaar 2009	57	
Kasstroom Overzicht	57	
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	58	
Verklaring van de pensioenraad (verantwoording)	59	
Verslag visitatiecommissie	59	
Reactie bestuur	60	
Verklaring van de actuaris	63	
Accountantsverklaring	64	3

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2009 van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven.

Het jaar 2009 stond in het licht van de economische crisis. Aan het begin van 2009 waren er forse verliezen op de beurzen, tevens was er sprake van een lage rente.

Ook het Bpf Meubel verkeerde in een situatie van dekkingstekort en heeft een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB).

Verderop in het jaarverslag wordt nader ingegaan op het herstelplan.

Amsterdam, 28 mei 2010

Voorzitter,
G.H. Nieuwenhuis

Secretaris,
A.A.J. Heijnen

Kwantitatief overzicht 2005 - 2009 ¹⁾

Aantallen	2009	2008	2007	2006	2005
Werkgever	2.525	2.602	2.604	2.616	2.551
w.o. Tentoonstellingsbedrijven	246	237	237	228	223
Deelnemers ²⁾	20.477	20.036	20.720	20.445	20.505
w.o. arbeidsongeschikten	1.186	1.268	1.336	1.381	1.489
w.o. Tentoonstellingsmedewerkers	1.896	1.956	1.768	1.653	1.440
Gewezen deelnemers	81.268	78.621	78.939	79.494	80.398
Gepensioneerden	19.134	18.185	15.990	15.633	15.349
w.o. vroeggepensioneerden	919	753	713	807	668
Uitkeringen WAO-min-regeling	873	900	927	958	823

Financiële gegevens (bedragen in € 1.000,--)

Technische Voorziening	1.448.810	1.365.409	1.024.428	1.054.834	1.007.853
Algemene reserve	--	--	264.706	126.777	73.783
Cumulatief verliessaldo	(164.154)	(248.003)	--	--	--
Reserve pensioenrisico's	307.233	252.225	267.711	282.443	274.220
Aanwezig eigen vermogen	143.079	4.222	532.417	409.220	348.003
Belegd vermogen	1.577.193	1.436.079	1.541.042	1.468.952	1.336.955
Vereist vermogen	1.756.043	1.617.634	1.292.788	--	--
Beleggingsopbrengsten	143.313	(194.528)	56.449	107.178	143.662
Premie op-regeling	67.112	52.714	50.736	55.000	65.378
w.o. Tentoonstellingsbedrijven	6.194	5.062	4.628	3.956	4.453
Kostendeekkende premie	76.508	51.747			
Gedempte kostendeekkende premie	56.821				
Uitkeringen op-regeling	41.561	39.176	36.120	35.015	31.870
Premie ip-regeling	8	9	25	1.557	2.160
w.o. Tentoonstellingsbedrijven	1	2	6	134	568
Uitkeringen ip-regeling ³⁾	2.017	2.144	2.225	2.467	2.574

Financiële positie

Performance (incl rente afdekking)	9,64%	0,82%	3,9%	8,1%	12,3%
Dekkingsgraad	109,9%	100%	152%	138%	134%
Vereiste dekkingsgraad	121,2%	118,5%	126,1%		
Z-score ⁴⁾	-0,28	-0,47	-0,08	0,87	1,47
score performancetoets	1,96	2,10			
Gemiddelde rekenrente	3,87	3,55%	4,95%	--	--
Toeslagen ⁵⁾	0,0%	2,26%	2,75%	1,5%	0,82%

1) In het overzicht betreft het de meubelindustrie (incl. orgelbouw), tenzij anders aangegeven.

2) Het aantal deelnemers in de ip regeling is groter omdat hier ook de werknemers jonger dan 21 jaar en bestuurders van de onderneming deelnemen.

3) Inclusief de eenmalige uitkeringen van de WAO plus regeling. Vanaf 2006 zijn hierin ook de periodieke uitkeringen opgenomen van deelnemers die een IVA-uitkering ontvangen. Zij hebben recht op een extra uitkering ter grootte van 5% van de IVA-uitkering.

4) Voor het pensioenfonds wordt de zgn. z-score berekend (zie pagina 18 onder Z-score).

5) Per 01-01-2010 wordt een toeslag van 0,4% verleend. Zie ook pagina 20 "Toeslag".

Algemeen

Het Bpf Meubel is in 1954 in het leven geroepen door werkgevers en werknemersorganisaties in de bedrijfstak Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven.

In 1998 werd het pensioenfonds uitgebreid met de sector Tentoonstellingsdienstverlening.

In 2002 werd het pensioenfonds opnieuw uitgebreid, nu met de sector Orgelbouwwedrijven.

Het Bestuur

Het bestuur van het Bpf-Meubel bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties.

Deze zijn belast met het besturen van de zaken van het pensioenfonds, het beheer van het pensioenfondsvermogen, alsmede het innen van de pensioenpremies en andere gelden en het doen van uitkeringen. Tevens bepalen zij het beleid.

Het bestuur van het Bpf Meubel streeft als eindverantwoordelijke uitvoerder van de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling naar een optimale kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid m.b.t. de uitvoering ervan.

Het bestuur bestuurt het pensioenfonds en heeft een geheel eigen bevoegdheid en verantwoordelijkheid. Ieder van de CAO-partijen kan besluiten de afgevaardigde terug te roepen door een besluit tot intrekking van het bestuurslidmaatschap. Binnen de aldus bepaalde verhoudingen is het onmogelijk dat het bestuur eigenmachtig inhoud kan geven aan de pensioenregeling en is het eveneens onmogelijk dat CAO-partijen het bestuur onverantwoorde beslissingen zou kunnen laten uitvoeren.

Bij het bestuurlijk proces wegen de bestuursleden de belangen van alle belanghebbenden en betrekken deze bij hun oordeel. Het pensioenfonds werkt voor circa 2.600 ondernemingen waarin circa 20.000 werknemers (inclusief arbeidsongeschikten) een pensioen opbouwen. Tel daarbij op de werknemers die niet langer een pensioen bij het pensioenfonds opbouwen maar dat voorheen wel deden en de personen die al een pensioen van het pensioenfonds ontvangen dan is het totale aantal deelnemers ongeveer 120.000.

6

Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om de uitvoering van het pensioen- en vermogensbeheer, de beleidsvoorbereiding hiervoor en de ondersteuning van het bestuur uit te besteden aan daarin gespecialiseerde uitvoerders.

Nevenactiviteiten van het pensioenfonds

Het pensioenfonds voert geen nevenactiviteiten uit en opereert onafhankelijk. Één van de concrete acties daarbij is het publiceren van nevenfuncties van bestuursleden (zie blz.23 van dit verslag).

Verplichtstelling

In de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet Bpf 2000) is neergelegd dat het georganiseerde bedrijfsleven (= CAO-partijen) een verzoek tot verplichtstelling, wijziging of intrekking van die verplichtstelling kan doen.

Door de verplichtstelling zijn alle werkgevers en werknemers in de branche verplicht deel te nemen aan het pensioenfonds. Zonder de verplichtstelling zou dat alleen gelden voor de werkgevers die zijn aangesloten bij een van de werkgeversorganisaties. Voor Bpf Meubel is de verplichtstelling van toepassing.

Doelstelling

De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is om te voorzien in een goede ouderdomsvoorziening voor de werknemers in de bedrijfstak. Een ander belangrijk doel is om te voorzien in een pensioen voor de nabestaanden van de deelnemers.

Bestuurlijke organisatie

Het pensioenfonds wordt bestuurd door vertegenwoordigers van de werkgevers en werknemersorganisaties die het pensioenfonds hebben opgericht en in stand houden, te weten:

- CBM (Centrale Bond van Meubelfabrikanten) gevestigd te Haarlem;
- FNV Bouw gevestigd te Woerden;
- CNV Vakmensen (voorheen CNV Hout en Bouw) gevestigd te Utrecht;
- CLC Vecta (voorheen Centrum voor Live Communication) gevestigd te Breukelen;
- VON (Vereniging van Orgelbouwbedrijven in Nederland) gevestigd te Den Haag.

Bestuur

Het pensioenfonds is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van (voormalige) werknemers en werkgevers. Het bestuur bestaat uit drie vertegenwoordigers van de werkgevers en drie van de werknemers. Ze worden benoemd door de werkgevers- en werknemersorganisaties in de bedrijfstak voor een periode van vier jaar.

Eind 2009 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

Bestuursleden

Organisaties

A.A.J. Heijnen	Voorzitter	FNV Bouw
L.P. Raadgever	plv. voorzitter	CNV Vakmensen
M.W. Kunst		FNV Bouw
Mr. G.H. Nieuwenhuis	Secretaris	CBM
J. Brummel	plv. secretaris	CBM
M.T.J. Heijnen		CBM

7

Mutaties in 2009

De heer R.A.J. Lahoye is in 2009 teruggetreden en vervangen door de heer L.P. Raadgever.

Medezeggenschap en Verantwoording

Pensioenraad

Het pensioenfonds heeft de functies Medezeggenschap en Verantwoording in één orgaan verenigd, de Pensioenraad.

In de Pensioenraad zijn deelnemers, gepensioneerden en aangesloten werkgevers vertegenwoordigd. De inrichting, de samenstelling, de stemverhouding en de bevoegdheden van de Pensioenraad zijn vastgelegd in de statuten.

De raadsleden aan werkgeverszijde worden benoemd door:

- CBM (Centrale Bond van Meubelfabrikanten);
- CLC Vecta (Centrum voor Live Communication); en
- VON (Vereniging van Orgelbouwers in Nederland).

Aan werknemerszijde door:

- FNV Bouw; en
- CNV Vakmensen.

De gepensioneerden door:

- FNV Bouw;
- CNV Vakmensen;
- CSO (Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties).

De Pensioenraad telt 18 leden uit alle geledingen.

Eind 2009 was de samenstelling van de raad als volgt:

Raadsleden

Organisaties

H.C.H. Koop	Voorzitter	CBM
Vacature	plv. voorzitter	CBM
Vacature		CBM
drs. D. de Jongh		CBM
M.M.H.. Hekers		CLC
P.A. van Rump		VON
A.H. Kragten		FNV Bouw
A. M.J. Snepvangers		FNV Bouw
P. Alberts	Secretaris	FNV Bouw
L. Dambacher		FNV Bouw
B. Kregel		FNV Bouw
H. ter Meer		FNV Bouw
J. Sants		FNV Bouw
vacature		FNV Bouw
D. van de Kamp	plv. secretaris	CNV Vakmensen
I. Blok		CNV Vakmensen
Vacature		CNV Vakmensen
M.J. Boerstra		CSO

Intern toezicht

Voor de inrichting van het interne toezicht heeft het bestuur gekozen voor het instellen van een visitatiecommissie. De visitatiecommissie beoordeelt elk jaar één of meerdere aspecten van de beleids- en bestuursprocedures en –processen, de checks en balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn (voor de dekingsgraad van) het pensioenfonds.

De visitatiecommissie overlegt ten minste éénmaal per jaar met het (voltallige) bestuur. Dit overleg heeft plaatsgevonden op 25 februari 2009.

Deze commissie bestaat uit drie leden die door het bestuur voor een periode van 3 jaar worden benoemd.

In 2008 zijn de volgende leden benoemd voor de visitatiecommissie:

Drs H.L. Kirchner

Drs B.N. Smith

Drs L.A. van Eerden

Het verslag van de visitatiecommissie is te vinden op pagina 25.

Bestuurscommissies

Om zijn werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren heeft het bestuur uit zijn midden commissies ingesteld die onder meer tot taak hebben besluiten die het bestuur moet nemen, voor te bereiden.

Het bestuur kan besluiten dat externe deskundigen deel uitmaken van een commissie.

De volgende commissies staan het bestuur bij:

- de Beleggings- en Contractencommissie (BCC)

De commissie heeft formeel twee taken; in de eerste plaats treedt de commissie op als beleggingscommissie. De belangrijkste taken zijn de vaststelling van het concept-Beleggingsplan (o.a. opstellen benchmarks, constructie beleggingsportefeuille, vaststelling tactische asset allocatie), alsmede de risicobudgettering en de controle daarop. In deze activiteiten wordt de commissie geadviseerd door de beleggingsadviseur.

Wat betreft het “contracten”-deel, gaat de commissie over de voorbereiding van contracten van de uitbestede activiteiten, alsmede de controle daarop.

Hierin hebben zitting:

A.A.J. Heijnen
G.H. Nieuwenhuis
M. Verheul (adviseur)

- de Communicatiecommissie
De commissie voert met de administrateur overleg op de hoofdpunten van het communicatiebeleid en de uitvoering ervan.

Hierin hebben zitting:

J. Brummel
M.W. Kunst
M.C.H.L.R. Hègi (verbonden aan de CBM)

- de Aansluitingencommissie
De commissie interpreteert in voorkomende gevallen de werkingsfeer van het pensioenfonds.
Hierin hebben zitting:
A.A.J. Heijnen
M.C.H.L.R. Hègi (verbonden aan de CBM)
- de Vastgoedcommissie
De commissie voert met Syntrus Achmea Vastgoed op de hoofdpunten van beleid en de uitvoering ervan overleg.
Hierin hebben zitting:
J. Brummel
M.W. Kunst

Voorzittersoverleg

Het pensioenfonds heeft een voorzittersoverleg bestaande uit de voorzitter en secretaris van het bestuur. Het voorzittersoverleg behandelt bepaalde onderwerpen ter voorbereiding van de bestuursvergadering.

De samenstelling is als volgt:

A.A.J. Heijnen
G.H. Nieuwenhuis

Pensioenbeheer

De administratie en het secretariaat zijn uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer, gevestigd te Amsterdam. De voorwaarden van uitbesteding zijn vastgelegd in een mantelovereenkomst en een pensioenbeheerovereenkomst.

Vastgelegd zijn de specifieke werkzaamheden die Syntrus Achmea Pensioenbeheer verricht, onderverdeeld in administratieve, financiële, secretariële, actuariële, juridische en overige werkzaamheden. De administrateur ondersteunt het bestuur met rapportages over verschillende aangelegenheden.

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer is overgedragen aan een fiduciair manager, SEI, gevestigd te Pennsylvania USA. SEI selecteert wereldwijd specialisten om het vermogen te beleggen.

De portefeuille onroerend goed en hypotheek is in beheer bij Syntrus Achmea Vastgoed gevestigd te Amsterdam.

Global custodian

BNY Mellon, gevestigd in Nederland (Amsterdam)

Deze wereldwijd opererende bewaar- en beheerinstelling heeft in 2009 de beleggingsadministratie en externe performance meting namens het pensioenfonds uitgevoerd.

Adviseurs

Het bestuur laat zich bijstaan door externe adviseurs op actuarieel, beleggingstechnisch, juridisch en fiscaal gebied. Het bestuur blijft te allen tijde eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van het pensioenfonds en houdt dan ook toezicht op zijn adviseurs.

- Adviserend actuaris

In 2009 heeft de heer J.Th. Huisman AAG de heer E. Van Nieuwkerk AAG vervangen. De heer Huisman is verbonden aan Syntrus Achmea.

- Beleggingsadviseur

Mevrouw M.M.Verheul, verbonden aan ICC (Investment Communication Consultant) gevestigd te Amsterdam.

Overig

Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB)

Het pensioenfonds is lid van de belangenorganisatie van bedrijfstakpensioenfondsen: de VB. De VB is gevestigd te Den Haag.

Waarmerkend actuaris

De heer A.H. Venemans AAG, verbonden aan Mercer Certificering BV, gevestigd te Amstelveen.

Accountant

KPMG Accountants NV, gevestigd te De Meern.

Compliance officer

KPMG Integrity and Ethics te Amstelveen.

Bestuursverslag

Het bestuur kwam in het verslagjaar 4 maal bijeen te weten in maart, juni, september en november.

Verklaring inzake de beleggingsbeginselen

Het bestuur heeft een verklaring inzake de beleggingsbeginselen opgesteld. Deze beschrijft beknopt de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Doelstelling van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is het behalen van een maximaal reëel langetermijn rendement ten behoeve van de (gewezen) deelnemers in het pensioenfonds. Het bestuur bepaalt welke risico's het pensioenfonds bereid is daarbij te nemen, met inachtneming van de opbouw van het deelnemersbestand, de vereiste solvabiliteit en de wenselijkheid van stabiele premies. Het bestuur ziet erop toe dat de kosten die verband houden met het beleggingsbeleid redelijk en proportioneel zijn. Voor wat betreft maatschappelijk verantwoord beleggen kent het fonds een uitsluitingsbeleid en wordt namens het fonds gestemd op aandeelhoudersvergaderingen.

De verklaring inzake beleggingsbeginselen is op de website van het pensioenfonds geplaatst en als bijlage toegevoegd aan de ABTN.

Actuariële en bedrijfstechnische nota

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheerstaken is risicomijdend operationeel management. In 2009 is de ABTN op enkele punten aangepast en vastgesteld.

Afkoop kleine pensioenen

In 2008 heeft het bestuur besloten om over te gaan tot afkoop van kleine pensioenen tot de wettelijke afkoopgrens. Door de lage dekkinggraad en het negatieve effect van afkoop op de dekkinggraad heeft bestuur besloten deze afkoop van kleine pensioenen nog niet in 2009 te laten plaatsvinden. Gezien het financiële herstel en gehoord de actuaris heeft het bestuur besloten in 2010 over te gaan tot daadwerkelijke afkoop van kleine pensioenen.

11

Herstelplan en evaluatie

De definitieve dekkinggraad ultimo 2008 bedroeg 100%. Volgens de voorschriften uit de Pensioenwet heeft het pensioenfonds zowel een korte- als langetermijnherstelplan opgesteld dat is goedgekeurd door DNB.

Uit het herstelplan is naar voren gekomen dat bij ongewijzigd beleid herstel binnen de gestelde periode van 5 jaar wordt bereikt. Verder komt uit het herstelplan naar voren dat toeslagverlening pas in 2023 weer mogelijk kan zijn. Het bestuur heeft besloten om een ALM studie uit te laten voeren om inzicht te krijgen in de mogelijkheden (interventie) om wellicht eerder tot een (gedeeltelijke) toeslagverlening over te kunnen gaan.

Conform de wettelijke bepalingen heeft het pensioenfonds als onderdeel van de kwartaalrapportage voor DNB in het 4e kwartaal het herstelplan geëvalueerd en bij DNB ingediend.

Bij de ingediende resultaten van de evaluatie is rekening gehouden met de wijziging van de actuariële grondslagen als gevolg van de toenemende levensverwachting van de Nederlandse bevolking (zie paragraaf "herziening sterftetafels").

De evaluatie toont aan dat het herstel voorspoediger verloopt dan eerder geprognosticeerd. De dekkinggraad ultimo 2009 komt uit op afgerond 110%. Hierbij is rekening gehouden met het bestuursbesluit om de Technische Voorziening met 4,5% te verzwaren in verband met de nieuwe prognoses van de sterftetrend.

De stijging van de dekkinggraad in het verslagjaar 2009 wordt primair veroorzaakt door een hoger dan verwacht rendement en een hogere rentetermijnstructuur.

Ten aanzien van de vereiste dekkinggraad is een gelijkwaardige tendens waarneembaar. Mede gedragen door het verder terugbrengen van het rente risico in 2009. Echter door het verzwaren van de tech-

nische voorziening zoals hiervoor omschreven, is de vereiste dekkinggraad per saldo licht gestegen. De feitelijke premiesom valt iets gematigder uit dan is beoogd. Dit wordt veroorzaakt doordat in het herstelplan rekening is gehouden met een gemiddelde loonstijging van 3%, terwijl de realiteit aantoonde dat dit niet het geval is.

Het feitelijk rendement overtreft in 2009 het verwachte rendement met 7%. Ten grondslag ligt vanaf maart 2009 een duidelijk herstel op de beurs.

Concreet heeft het pensioenfonds het premiebeleid, toeslagbeleid en de pensioenregeling gehandhaafd. Alleen het beleggingsbeleid is aangepast, mede op grond van de resultaten van de ALM studie.

Herziening sterftetafel

Het bestuur heeft kennis genomen van de ontwikkelingen van de voorzienbare trend van de overlevingskansen voor de gehele bevolking. Op basis van het Actuariel Rapport van 2008 is door het bestuur geconstateerd dat de ervaringen van het fonds voor de jaren 2007 en 2008 overeenstemmen met de actuariële grondslagen die het fonds voor deze boekjaren heeft gehanteerd.

Bestuur besloot na overleg met de waarmerkend actuaris en de accountant, om vooruitlopend op een mogelijke aanpassing van de actuariële grondslagen als gevolg van de binnenkort door het AG nieuw te publiceren grondslagen en de huidige CBS prognose, per 31 december 2009 de voorziening op basis van de huidige actuariële grondslagen te verhogen met 4,5%.

Gedempte Kostendekkende premie

Conform de Pensioenwet mag de interne financiering gebaseerd zijn op een gedempte premie. Het fonds maakt voor de interne financiering van de aanspraken gebruik van deze mogelijkheid om te werken met een gedempte kostendekkende premie. Daarbij wordt uitgegaan van een vaste rekenrente die maximaal gebaseerd is op het te verwachten rendement. Bij de vaststelling van de hoogte van het rendement wordt uitgegaan van het verwachte rendement op staatsleningen. Daarom wordt voor 2010 (evenals voor het jaar 2009) bij het vaststellen van de gedempte kostendekkende premie uitgegaan van een vaste rentevoet van 4,5%.

12

ALM Studie

In de juni vergadering is besloten een nieuwe ALM studie uit te laten voeren. Deze is vervolgens aan de orde gekomen in de november vergadering. In een bespreking met DNB is de ALM studie meegenomen. Gezien de financiële crisis, besloot het bestuur de uitzonderlijke omstandigheden in de ALM studie mee te nemen. De studie wordt in 2010 definitief afgerond.

Principes voor beheerst beloningsbeleid

Bpf Meubel heeft nog geen definitief standpunt bepaald. Er bestaat onduidelijkheid bij partijen als adviserende- en waarmerkende actuarissen of zij onder deze principes vallen. Dit onderwerp wordt in 2010 afgerond.

Communicatie

Goede communicatie is essentieel. Niet voor niets legde de overheid specifieke communicatieregels vast in de Pensioenwet: pensioenfonds moeten tijdig, begrijpelijk en duidelijk naar hun doelgroepen communiceren. Deelnemers en gepensioneerden hebben immers zelf ook recht op heldere informatie over hun pensioen. Zo zijn zij beter in staat een goed pensioen op te bouwen en dit pensioen waardevast te houden.

Het pensioenfonds besteedt veel aandacht aan goede en heldere communicatie over het beleid, ontwikkelingen op pensioengebied en de gevolgen voor individuele deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. Het pensioenfonds geeft met enige regelmaat een nieuwsbrief (Meubelflits) uit die wordt toegestuurd naar alle deelnemers en gepensioneerden. In 2009 is deze Meubelflits 2 keer uitgegeven. Op de website zijn ook alle relevante reglementen en statuten terug te vinden. Het beleid is vastgelegd in een communicatiebeleidsplan. Daarnaast werkt het fonds de jaarlijkse doelen uit in een communicatiejaarplan. Hierin staat welke specifieke communicatieactiviteiten voor

de verschillende doelgroepen zijn gepland en op welke trends en ontwikkelingen het fonds dat jaar nader ingaat. In 2009 heeft het fonds de website geactualiseerd, sterk rekening houdend met de diverse doelgroepen.

In 2009 zou het pensioenfonds een toeslagenlabel in zijn communicatie introduceren. Dit label geeft deelnemers en gepensioneerden inzicht in de kansen op waardeinstijging van hun pensioen in de komende jaren. Minister Donner besloot echter de verplichte introductie van het label uit te stellen vanwege de bijzondere economische situatie. De minister vreesde verwarring onder belanghebbenden door de grote schommelingen op de financiële markten.

Als alternatief stuurde het fonds een modelbrief aan de deelnemers en gepensioneerden. Hierin wordt uitleg gegeven over de financiële crisis, de eigen financiële situatie en de gevolgen voor het individuele pensioen van deelnemers en gepensioneerden. Ook de toeslagverwachting van het pensioenfonds over het jaar 2009 is in de brief opgenomen. Het Bpf Meubel heeft de brief in het derde kwartaal van 2009 aan alle belanghebbenden verstuurd.

Vanaf 2010 gaat het fonds het toeslagenlabel in haar communicatie gebruiken.

Klachten- en geschillenregeling

In de Principes voor goed pensioenfondsbestuur is onder meer bepaald dat het bestuur moet zorgen voor een adequate klachten- en geschillenprocedure. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur een klachten- en geschillencommissie ingesteld. Een deelnemer of een andere belanghebbende heeft het recht bij de administrateur een klacht in te dienen over de uitvoering van de pensioenregeling. De klacht moet schriftelijk worden ingediend binnen zes weken na de gebeurtenis of het uitblijven van een reactie na een verzoek daartoe.

Onder een klacht wordt verstaan: iedere vorm van ontevredenheid over de behandeling, bejegening of dienstverlening die door de deelnemer als onjuist wordt ervaren. Een geschil is een verschil van mening tussen een deelnemer en het bestuur over de interpretatie van regelingen en afspraken.

13

Binnen de pensioenuitvoerder bestaat een gezamenlijke klachten- en geschillenregeling waarbij verschillende pensioenfondsen zijn aangesloten. Het bestuur zal in 2010 een besluit nemen ten aanzien van deelname aan deze regeling.

De administrateur registreert alle uitingen van klachten en geschillen in een apart systeem. In 2009 zijn er totaal 13 klachten geregistreerd. Geen van deze klachten is na behandeling aan de Ombudsman pensioenen doorgezonden.

Na behandeling van de klacht wordt getoetst of de klacht naar tevredenheid is afgehandeld. Iets minder dan de helft van de deelnemers (klagers) gaf aan geen telefonisch contact meer te willen hebben. Deze klachten hebben in ieder geval niet tot nieuwe klachten geleid. De overigen bleken tevreden of zeer tevreden over de afhandeling.

Deskundigheid en integriteit

Het pensioenfonds heeft een deskundigheidsplan opgesteld. Deskundigheidsbevordering bij pensioenfondsen staat in de maatschappelijke en politieke belangstelling. Dat heeft ertoe geleid dat de pensioenkoepels VB, OPF en UvB in april 2007 een Plan van Aanpak Deskundigheidsbevordering hebben vastgesteld.

Het bestuur vindt het van belang goed op de hoogte te zijn van de deskundigheid van het bestuur en de hiaten daarin. In 2009 heeft het bestuur zijn gezamenlijke deskundigheid alsmede de individuele deskundigheid van de leden tegen het licht gehouden. Het bestuur voldoet als geheel aan de vereiste deskundigheid op niveau (1). De deskundigheidsscore ligt zelfs boven het niveau van de benchmark. De deskundigheidresultaten zijn vertaald in de matrix en toegewezen deskundigheidsterreinen. Tevens is een opleidingsplan opgesteld om de bestuursleden op diverse terreinen bij te scholen. In 2009 en 2010 zijn door bestuursleden een aantal opleidingen gevolgd.

Ook worden informatie bijeenkomsten van bijvoorbeeld de VB of Syntrus Achmea frequent bijgewoond door verschillende bestuursleden.

Zelfevaluatie bestuur

Het bestuur heeft besloten een procedure voor zelfevaluatie op te stellen. Doel daarbij is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en/of te verbeteren.

Een zelfevaluatie zal één keer in de twee jaar plaatsvinden en staat voor het eerst geagendeerd in een bestuursvergadering van 2010.

Gedragscode

Het bestuur kent een gedragscode. Doel van deze code is het geven van regels en richtlijnen voor bestuursleden en andere door het bestuur aan te wijzen of aangewezen betrokkenen ter voorkoming van conflicten tussen de belangen van het fonds en de privé belangen van betrokkenen. De gedragscode is tevens ter voorkoming van het gebruik maken van vertrouwelijke informatie van het fonds voor privé doeleinden. De gedragscode is in 2009 verder geactualiseerd. De compliance officer van het pensioenfonds ziet toe op de naleving van deze code.

Pensioenraad (Verantwoording)

In deze raad zetelt medezeggenschap en verantwoording. De raad kent geen plaatsvervangende leden. Het jaarverslag van het fonds en een overzicht van het gevoerde beleid is aan de raad voorgedragen.

In 2009 zijn de volgende onderwerpen besproken in de pensioenraad:

- jaarverslag 2008
- herstelplan
- statuten- en reglementswijzigingen
- actuariel rapport
- ALM studie
- rapport visitatiecommissie

De pensioenraad heeft over de diverse onderwerpen positief geadviseerd.

14

Voor wat betreft deskundigheidsbevordering is in 2009 het volgende ondernomen.

- educatie na afloop van de vergaderingen over een specifieke pensioenactualiteit
- presentatie over de ontwikkeling van de website en participatie in klantpanel van het fonds. Het klantpanel zal alle communicatie uitingen van het fonds bezien
- individuele scholing door het bezoeken van (VB) bijeenkomsten en seminars.

Statuten- en reglementswijzigingen in 2009

Statutenwijziging

De statuten zijn op de volgende onderwerpen of artikelen gewijzigd.

- De ontslagprocedure van de leden van de pensioenraad-verantwoording is gewijzigd door op te nemen dat de leden ontslagen worden door dezelfde organisatie die besluiten tot de benoeming van de leden.
- De klachten- en geschillenregeling is aangepast. Er is nu aansluiting bij een gezamenlijke klachten en geschillencommissie.
- Een nieuwe bepaling waarin in bepaalde gevallen bevoegdheden worden gedelegeerd aan de voorzitter en secretaris.
- Tekstueel naar aanleiding van een aantal opmerkingen van DNB waaronder het uitbreiden van de opsomming van reglementen, verwijzing maken naar het Pensioenreglement 1 inzake korten van rechten en goedkeuring slotrekening bij liquidatie door partijen die orgaan zijn bij het pensioenfonds (art 108 PW).

Wijzigingen pensioenreglement I (Oudedagsvoorzieningen)

Het pensioenreglement I is op de volgende onderwerpen of artikelen gewijzigd.

Bij een collectieve waardeoverdracht heeft het bestuur besloten om in het pensioenreglement veilig te stellen dat altijd over de gehele opbouwperiode wordt overgedragen op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid. Dit om uit te sluiten dat ongelijksoortigheid van pensioensoorten zich voordoen.

De mogelijkheden en voorwaarden voor bijstelling van het deeltijdpercentage door de deelnemer in het geval van deeltijdpensionering.

Het verduidelijken van het begrip deelnemer in de voorwaarden voor de toekenning van Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Wijziging pensioenreglement II (Invaliditeitspensioen)

De toeslagverlening van het invaliditeitspensioen en de aanvullende IVA-uitkering zijn gekoppeld aan het indexcijfer. Vanwege deze koppeling is opgenomen dat het bestuur beslist of er uiteindelijk een toeslag wordt verleend.

Uitvoeringsreglement en verplichtstelling

Het uitvoeringsreglement en de verplichtstelling zijn niet aangepast in het verslagjaar.

Risicobeheer en uitbesteding

De risico's verbonden aan de pensioenregeling worden door het pensioenfonds zelf gedragen.

Deze risico's worden geïnventariseerd en periodiek vastgesteld in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), waarin de verzekeringstechnische aspecten van de regeling worden omschreven en waarmee het pensioenfonds uitvoering geeft aan de wettelijke vereisten.

De toets in hoeverre de doelstelling en het gevoerde beleid worden bereikt, zal ten minste jaarlijks plaatsvinden aan de hand van het jaarverslag en de door de actuaris van het pensioenfonds uitgebrachte analyse.

Het pensioenfonds heeft de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en van de opzet van de administratieve organisatie en interne controle vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Het pensioenfonds heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met de uitbesteding.

Met de vermogensbeheerders zijn beheersafspraken gemaakt. In een mandaat worden jaarlijks de beheersafspraken vastgelegd. Deze afspraken betreffen onder andere de samenstelling van de portefeuille, de tactische marges, de performancemeting, de benchmarks en het valuta- en derivatenbeleid, de risicometing en –beheersing.

De belangrijkste risico's zijn het valuta-, rente- en kredietrisico. De in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn beleggingen, vorderingen en schulden. Financiële instrumenten zijn opgenomen tegen actuele waarde, voor zover niet anders is aangegeven. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt zeer beperkt gebruik gemaakt van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) en hier wordt alleen gebruik van gemaakt ter beperking van de risico's die het fonds loopt. Ten behoeve van het risicobeheer is het volgende beleid vastgesteld.

16

Operationeel risico

Het pensioenfonds heeft met haar uitvoerders afgesproken dat deze via een SAS-70 verklaring aantonen in controle te zijn. De pensioenuitvoerder Syntrus Achmea, de vermogensbeheerder SEI en de custodian BNY Mellon beschikken over deze SAS-70 verklaring type II. Deze verklaring geeft zekerheid dat de bedrijfsprocessen en de daarin opgenomen interne controles, in opzet bestaan en adequaat zijn (type I) en effectief hebben gewerkt (type II). SAS-70 rapporten worden gecertificeerd door de accountant van de uitvoeringsorganisatie. Met Syntrus Achmea is het pensioenfonds voorts een gedetailleerde Service Level Agreement (SLA) overeengekomen.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk aandelen, Commodities, en vastgoed) verandert door veranderingen in de marktprijzen van deze waarden.

Het structurele marktrisico wordt beheerst binnen het ALM-proces. Daarin wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. De feitelijke beleggingsmix mag binnen vastgestelde bandbreedtes afwijken van de ALM-beleggingsmix.

Voor de beheersing van het marktrisico in samenhang met het renterisico wordt gebruik gemaakt van actieve weging van de diverse assetcategorieën en derivaten.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen verandert door veranderingen in valuta koersen. Valutarisico's worden afgedekt met valutaderivaten, voornamelijk valutatermijn-contracten.

Het bestuur vindt het van belang beïnvloeding door koersschommelingen van vreemde valuta te voorkomen. De wisselkoersrisico's voor de zakelijke waarde en van de vastrentende beleggingen worden geheel afgedekt, behalve voor valuta waar dit niet efficiënt voor mogelijk is. Het afdekkingbeleid is in de benchmarks van de beleggingsfondsen verwerkt.

Kredietrisico

Dit risico hangt samen met de beleggingen in verhandelbare schuldpapieren en op tegenpartijen. Kredietrisico op verhandelbare schuldpapieren wordt beschouwd als prijsrisico. De beheersing van deze vorm van kredietrisico is geïntegreerd in het beleggingsproces, door middel van een richtlijn over de maximale belegging per kredietklasse. Het tegenpartijrisico wordt beheerst door selectie van solide tegenpartijen en hantering van tegenpartij-limieten, al dan niet in combinatie met zekerheidstellingen.

Renterisico

Het renterisico heeft betrekking op activa als obligaties en leningen op schuldbekentenis, maar het begrip wordt ook toegepast op (nominale) verplichtingen. Het structurele renterisico wordt beheerst binnen het ALM-proces. Integrale beheersing van de balansrisico's is onderdeel van de nieuwe financiële opzet. In 2007 is de overstap gemaakt naar waardering van verplichtingen op marktbasis, zoals omschreven in het Financieel Toetsingskader (FTK). Hierdoor is het renterisico voor de totale financiële positie van het pensioenfonds meer expliciet zichtbaar en speelt het een dominante rol. Voor de beheersing van het renterisico wordt gebruik gemaakt van obligaties met een lange looptijd en renteswaps. Ultimo 2008 was sprake van een strategische risico afdekking van 40%. Het bestuur besloot eind 2008 de afdekking van het renterisico verder uit te breiden naar 75%. In 2009 is de afdekking verhoogd tot 50%. De haalbaarheid van de verdere uitbreiding wordt in 2010 nader beoordeeld. Door het beperkte vertrouwen tussen financiële partijen en de zeer volatiele renteontwikkeling, zijn de kosten die gepaard gaan bij het afdekken van het rente risico, explosief gestegen. Het bestuur oordeelt in 2010 of deze hoge kosten opwegen tegen de (beperking van) risico's.

Strategisch risico / solvabiliteitsrisico

Het risico dat de ontwikkeling van het vermogen (in de vorm van beleggingen en premies) niet optimaal aansluit op de ontwikkeling van de verplichtingen, waardoor de beoogde pensioenkwaliteit en de beoogde financieringsdoelstelling niet kunnen worden gehaald.

Er is een aantal beleidsinstrumenten waarmee de financiële positie kan worden bijgestuurd. Deze beleidsinstrumenten zijn de pensioenregeling, het indexeringsbeleid, het premiebeleid, het beleggingsbeleid en het liabilitymanagement-beleid. Met ALM (Asset Liability Management) wordt samenhang aangebracht tussen deze beleidsinstrumenten.

Relatieve marktrisico

Dit is het risico dat de vermogensbeheerders bij de uitvoering van het actieve beleggingsbeleid afwijken van het vastgestelde ALM-beleid. Hiertoe zijn strategische marges gedefinieerd welke elk kwartaal worden gemonitord.

Liquiditeitsrisico

Aangezien de som van premies, directe beleggingsopbrengsten en aflossingen van beleggingen in vastrentende waarden de som van uitkeringen en kosten verre te boven gaat, is de kans op een liquiditeitstekort beperkt, temeer daar altijd de mogelijkheid bestaat beursgenoteerde beleggingen te verkopen.

Integrale risico analyse

Risicobeheersing hoort tot de kerntaken van een rechtspersoon dus ook van het pensioenfonds Meubel. De Pensioenwet stelt specifieke eisen ten aanzien van risicobeheersing. In 2010 is het Bpf Meubel gestart met een integrale risico analyse. Het fonds volgt daarbij het FIRM model zoals door DNB is gepubliceerd. Bpf Meubel heeft twee externe specialisten (Cardano en Montea) gevraagd de financiële, administratieve en uitbestedingsrisico's objectief te onderzoeken. Welke risico's loopt het pensioenfonds en op welke wijze kan zij daar mee om gaan.

In de eerste vergadering van 2010 verzorgen deze partijen een uitgebreide presentatie. Het bestuur zal naar aanleiding van de resultaten de risico's en het risicomangement hernieuwd bezien.

De beleggingen

Markontwikkelingen

Het jaar 2009 stond net als 2008 in het teken van de kredietcrisis. De economische krimp was groter dan sinds de jaren dertig van de 20e eeuw. Vooral de instortende export raakte de groei heel hard. Consumptie van duurzame consumptiegoederen ging eveneens fors onderuit door de oplopende werkloosheid en het afnemende consumentenvertrouwen.

Financiële markten maakten dan ook een moeizame start in januari en februari en aandelenkoersen daalden verder.

Vanaf maart kwam er een herstel op de kapitaalmarkten onder meer door de acties van centrale banken die actief leningen kochten en door fiscale hulp. Dit vertaalde zich snel in stijgende aandelenkoersen.

In Duitsland was er al in het tweede kwartaal economische groei. Vanaf het derde kwartaal was er in vele landen, gelukkig ook in Nederland, groei. De inflatie sloeg in vele landen door de val van de olie-prijzen om in deflatie. Later in het jaar steeg de inflatie licht door de weer sterk herstellende olie-prijzen. De kerninflatie (inflatie zonder de volatiele componenten energie en voedsel) werd zeer laag. De zeer lage bezettingsgraad en de hoge werkloosheid leidden (en zullen leiden) tot lagere kerninflatie. De begrotingstekorten van alle landen liepen sterk op. In sommige gevallen, zoals in Griekenland, leidde dit tot problemen.

In diverse Emerging Markets was een redelijke groei waarneembaar en was het herstel via fiscale hulp snel en groot. China investeerde in razend tempo enorme bedragen in infrastructuur. Ook de groei in India en Indonesië bleef enigszins op peil. Landen die erg afhankelijk zijn van export zoals Rusland, Mexico en Korea hadden het economisch moeilijker.

18

Aandelen

Aandelen van ontwikkelde landen kregen rake klappen tot maart, maar lieten daarna een mooi herstel zien. De S&P500 steeg 23,5% en de AEX 36,3%. Emerging Markets deden het nog veel beter met een stijging van 72,7% en waren daarmee de best presterende categorie over heel 2009.

Het is gebruikelijk dat aandelenkoersen voorop lopen op de werkelijke economische situatie. Vandaar dat ondanks dat veel landen geen of weinig economische groei kenden, aandelenkoersen toch al herstelden.

Rente

Door de malaise bleef de korte rente dicht bij 0% in veel landen. Dit was een poging van centrale banken om investeringen en bestedingen te stimuleren. De lange rente ging per saldo iets omhoog, omdat de angst voor deflatie omsloeg in angst voor inflatie door te veel verruimen (=geld drukken) door centrale banken. De 30 jaar swap rente steeg van 3,5% aan het begin van het jaar tot bijna 4% aan het eind van het jaar. Swap rentes zijn belangrijk voor het pensioenfonds, omdat deze als disconteringsvoet moeten worden gebruikt om de waarde van de toekomstige verplichtingen te berekenen.

Koersen van bedrijfsobligaties, met name van bedrijven met een slechte kredietwaardigheid, lieten sterke stijgingen zien in 2009 doordat de risico-opslagen in de rente sterk daalden door het hervonden optimisme van beleggers. Deze koersstijgingen waren echter niet groot genoeg om de verliezen uit 2008 goed te maken. Bpf Meubel belegt slechts in beperkte mate in bedrijfsobligaties. Het overgrote deel van de vastrentende waardenportefeuille bestaat uit staatsobligaties.

Omdat de waarde van de verplichtingen (en daarmee de dekkingsgraad) van het pensioenfonds sterk afhankelijk is van de ontwikkeling van de rente, heeft Bpf Meubel dit risico voor circa 50% afgedekt door middel van obligaties en rentederivaten.

Vastgoed

Voor vastgoed als laatcyclische sector was 2009 een moeilijk jaar. Op de beleggersmarkt is sprake geweest van een scherpe daling van transactievolumes, met name in kantoren en bedrijfsruimten. Door de afgenomen vraag zijn de aanvangsrendementen iets verder opgelopen ten opzichte van eind 2008. Markthuren zijn in alle sectoren gedaald en de concurrentie tussen locaties is verder toegenomen: op de goede locaties zijn de markthuren weinig gedaald, op de mindere locaties is de daling van markthuren veel groter geweest. De combinatie van gedaalde vraaghuren en iets opgelopen aanvangsrendementen hebben geleid tot afwaarderingen in alle sectoren. Ook hier hebben winkels tot nu toe het minst te lijden gehad van de recessie.

Het internationale vastgoed, hoewel slechts een klein deel van de vastgoedbeleggingen van Bpf Meubel, heeft een sterk negatieve invloed gehad op het rendement voor vastgoed als totaal. Dit komt omdat internationale partijen vaak zwaar hergefinancierd zijn met geleend geld wat in de huidige markt voor problemen zorgt omdat financiering moeilijker is te verkrijgen.

Hypotheke

In 2009 zijn de risicopremies op hypotheke hoog gebleven als gevolg van de ontwikkelingen op de financiële markten, wat resulteerde in hoge marges op particuliere en zakelijke hypotheke. Om de woningmarkt een impuls te geven is de kostengrens voor woninghypotheke met een Nationale Hypotheek Garantie verhoogd. De zakelijke hypothekemarkt kenmerkte zich in 2009 door een toename in de voorzieningen die zijn getroffen voor dubieuze debiteuren. In de particuliere hypothekeportefeuille van Bpf Meubel bleven de betalingsachterstanden zeer laag. Door het prudente verstrekingsbeleid worden hier ook geen problemen verwacht.

Gedurende 2009 is voor zowel het Particuliere als het Zakelijke Hypotheekfonds de vaste risico-opslag in het waarderingsmodel aangepast in een opslag die meebeweegt met de risicopremies in de markt. Het relatieve rendement (het rendement ten opzichte van de benchmark) van beide hypothekefondsen is over 2009 negatief als gevolg van een toename in deze risico-opslag.

19

Rendement van de beleggingsportefeuille

Het totale rendement van Bpf Meubel bedroeg over 2009 12,3%. Een mooi resultaat, maar de verliezen uit 2008 zijn daar nog niet mee goedgemaakt.

In onderstaande tabel ziet u de rendementen van de verschillende beleggingscategorieën afgezet tegen het rendement van de bijpassende benchmarks. De cijfers zijn exclusief de rente afdekking.

Performance 2009

Portefeuille		Benchmark
Vastgoed	-10,1%	-4,53%
Hypotheke	1,0%	2,8%
Vastrentende waarden	7,8%	5,3%
Aandelen	27,4%	30,4%
Commodities	19,7%	14,7%
Totaal	12,3%	11,4%

De z-score over 2009

De z-score wordt ieder jaar vastgesteld en geeft de afwijking van het feitelijke rendement ten opzichte van het benchmarkrendement (het rendement dat op grond van de normportefeuille behaald kan worden ofwel het normrendement). De formule voor de z-score is als volgt:

$$Z_j = ((R_{fj} - k_j) - (R_{bj} - K_{bj})) / E_j$$

Om de z-score te berekenen wordt het feitelijke rendement (R_{fj}) gecorrigeerd voor de feitelijke beleggingskosten (k_j). Het beoogde of normrendement (R_{bj}) wordt, nadat het eveneens is gecorrigeerd voor de kosten in de benchmark voor jaar j (K_{bj}), in mindering gebracht op het feitelijk rendement. Het verschil wordt gedeeld door de rendements spreiding (E_j). De rendements spreiding is gebaseerd op de beleggingsmix ofwel op de percentages vastrentende waarden en zakelijke waarden in de beleggingsportefeuille.

De z-score voor het jaar 2009 bedraagt -0,28.

Performancetoets

Voor de vaststelling van de performance worden de z-scores over een periode van 5 jaar opgeteld en gedeeld door de wortel uit 5. Dit resultaat is de uitkomst van de berekening van de performancetoets. Voor het jaar 2009 is het resultaat 1,96. Indien het eindresultaat op 0 of lager uitkomt, dan is sprake van een onvoldoende beleggingsrendement. Een werkgever kan bij onvoldoende beleggingsrendement dispensatie van de verplichting tot deelneming in het bedrijfstakpensioenfonds aanvragen. Van een onvoldoende beleggingsrendement is bij Bpf Meubel geen sprake.

Prudent Person

Volgens artikel 135 van de Pensioenwet moet het Bpf Meubel een beleggingsbeleid voeren in overeenstemming met de prudent-person regel. De waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden, de beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde en eventuele beleggingen in eigen onderneming worden tot een minimum beperkt.

Het Bpf Meubel spant zich maximaal in om op zodanige wijze te beleggen dat de veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd.

De waardering op marktwaarde is breed geaccepteerd en doorgevoerd.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

20

Bpf Meubel vindt het belangrijk dat maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt beloond en aangemoedigd. Aangezien het pensioenfonds belegt in beleggingsfondsen, kan het niet rechtstreeks invloed uitoefenen door bijvoorbeeld sectoren of bedrijven uit te sluiten. Daarom heeft het pensioenfonds haar vermogensbeheerder gevraagd om een externe partij aan te nemen die het maatschappelijk verantwoord beleid van ondernemingen doorlicht en daar waar nodig de discussie aangaat om verbeteringen tot stand te brengen. Deze partij doet dit namens veel grote beleggers en heeft daarom meer invloed dan als Bpf Meubel dit zelf zou proberen te doen.

Vooruitblik 2010

Voor 2010 verwacht men dat de groei van de wereldeconomie zal doorzetten. Hoewel het niet soepel zal verlopen, gaat men niet uit van een 'double dip' scenario. Dit betekent dat de aandelenmarkten verder zullen stijgen, zij het in een langzamer tempo dan in 2009.

De goede performance van de vastrentende portefeuille werd het afgelopen jaar gedreven door de bedrijfsobligaties. Het renteverskil tussen deze bedrijfsobligaties en het staatspapier is fors kleiner geworden. De performance van de bedrijfsobligaties zal ook in 2010 nog wel positief zijn. Overheidsobligaties daarentegen zullen een moeilijk jaar krijgen. De reddingsoperaties van de diverse regeringen gedurende de kredietcrisis heeft veel geld gekost en dit heeft de begrotingstekorten flink doen oplopen. Dit zal het komende jaar gefinancierd moeten worden met de uitgifte van staatspapier waardoor naar verwachting de rente op staatspapier omhoog zal gaan en de koers zal dalen. Daarnaast zullen de diverse centrale banken een begin maken met de exit strategie (rente verhoging) om de overtollige liquiditeiten uit de markt te halen om zo de inflatie op de langere termijn in de hand te houden.

Ontwikkelingen op pensioengebied

Door lage dekkinggraad geen waardeoverdracht

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Is de dekkinggraad van het pensioenfonds lager dan 100%, dan mag het pensioenfonds waardeoverdrachten niet uitvoeren. Het moet deze volgens de Pensioenwet "opschorten". Veel pensioenfonds hebben in 2009 een aantal maanden een dekkinggraad van minder dan 100% gehad; sommige pensioenfonds hebben daar nog steeds mee te maken.

Medio 2009 was de dekkinggraad van het pensioenfonds weer >100%. Om te voorkomen dat waardeoverdrachten worden gestart en vlak daarna weer moeten stoppen heeft het bestuur besloten dat de dekkinggraad gedurende 3 maanden 100% of meer moet zijn voordat de overdrachten weer worden opgestart. Het pensioenfonds voert sinds augustus 2009 weer waardeoverdrachten uit. Of een verzoek om waardeoverdracht daadwerkelijk afgehandeld kan worden, hangt ook af van de situatie van het andere pensioenfonds.

Toeslagenlabel

Het verhogen van het pensioen vanwege loon- of prijsstijging heet toeslag. Het bestuur van het pensioenfonds Meubel beslist jaarlijks of het een toeslag verleent. Dit kan alleen als daarvoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Voor een begrijpelijke communicatie over het toeslagbeleid van het pensioenfonds voerde de Pensioenwet een toeslagenlabel in. Dit label staat op bijna alle communicatiemiddelen. Hiermee maken pensioenfonds en verzekeraars duidelijk of de pensioenen de komende jaren kunnen stijgen met de prijsstijgingen, met andere woorden of de koopkracht op peil blijft. Naast het toeslagenlabel moet het pensioenfonds een voorwaardelijkheidsverklaring gebruiken. Daarin wordt het toeslagbeleid verder uitgelegd. Het gaat dan om de ambitie die het pensioenfonds heeft voor de mate waarin toeslagen worden gegeven. En ook hoe toeslagen worden betaald. Verder geeft het label aan wat daarvan de laatste drie jaar is waargemaakt. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is de toezichthouder die zich concentreert op het gedragstoezicht van pensioenfonds. In de praktijk gaat het met name om communicatie. Het toeslagenlabel valt onder het toezicht van de AFM.

21

Toeslag

De meeste werknemers en pensioengerechtigden in Nederland ontvingen in 2009 in het geheel geen toeslag op hun pensioenaanspraak of pensioen. Het bestuur van pensioenfonds Meubel besloot vanwege de situatie van onderdekking, om geen toeslag te verlenen in 2009 over de opgebouwde aanspraken en uitkeringen ultimo 2008. Deze informatie is aan de pensioengerechtigden in januari 2009 gecommuniceerd. De werknemers ontvingen informatie via de Meubelflits.

Het bestuur heeft het toeslagbeleid niet aangepast. Het basisbeleid voor de toeslagverlening was en blijft dat pas een toeslag wordt verleend indien en voor zover de dekkinggraad van het fonds hoger is dan de dekkinggraad die hoort bij het vereist vermogen. Gezien de goede rendementsontwikkeling zag het bestuur reden om af te wijken van dit beleid en ingaande 2010 toch een toeslag te verlenen over de opgebouwde aanspraken en uitkeringen 2009. Het vertrouwen van de deelnemers en gepensioneerden in het fonds was gebaat met een minieme indexatie (toeslag) ter waarde van de geschoonde prijscompensatie. Het herstelplan wordt hierdoor niet verstoord.

Het slechts gedeeltelijk verhogen van de pensioenen is eerder aan de orde geweest. Na herstel van de financiële positie van het fonds heeft het fonds telkens beoordeeld of ook herstel van toeslagen aan de orde kon komen. Aan het eind van 2009 was er een achterstand in toeslagverlening van 3,54%.

Zodra de financiële positie van het fonds herstelt, streeft het fonds naar het verhogen van de pensioenen met een toeslag. Hierbij wordt zoveel mogelijk de Cao-loonstijging in de bedrijfstak Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven gevolgd.

Trend: vergrijzing en ontgroening: overheid verhoogt AOW leeftijd

In 2009 was sprake van een economische recessie en een toenemende werkloosheid. Aan de andere kant ontstaat de komende jaren door vergrijzing en ontgroening juist een verminderd arbeidsaanbod en een verwacht tekort aan beschikbare arbeid. Daarnaast is sprake van een stijgende levensverwachting van mannen en vrouwen. Redenen voor het kabinet om de AOW-leeftijd te willen verhogen naar 67 jaar. Werkgevers en werknemers vertegenwoordigd in de Sociaal Economische Raad (SER) kregen tot eind september de gelegenheid te komen met een (betaalbaar) alternatief plan voor de verhoging van de AOW-leeftijd. Dat is niet gelukt. Sociale partners zijn het niet eens geworden over de AOW-leeftijd en de gevolgen voor aanvullende pensioenen.

De verwachting was dat zodra het wetsvoorstel zou worden aangenomen, sociale partners in de sector en het bestuur zich moesten gaan beraden over de gevolgen voor hun regeling en over de te nemen maatregelen.

Door het vallen van het Kabinet Balkenende IV, kan op korte termijn geen besluit worden genomen over de plannen de AOW-leeftijd te verhogen. Voorts is het onzeker of een nieuwe regering dezelfde doelstelling nastreeft.

Pensioenregister van start

In de Pensioenwet is bepaald dat de pensioenuitvoerders een pensioenregister inrichten. Het register gaat alle Nederlandse pensioenregelingen via internet toegankelijk maken. Iedereen tussen de 15 en 65 jaar met een burgerservicenummer en een DigiD kan straks inloggen en een overzicht opvragen van zijn eigen pensioenregelingen en AOW-rechten. Zo kan iedere Nederlander straks duidelijk zien hoe hoog zijn totale oudedagsvoorziening is, bij welke pensioenuitvoerder het pensioen is opgebouwd en waar hij terecht kan voor meer informatie. De eerste versie van het register gaat per 1 januari 2011 van start. Binnen deze versie zijn opgenomen de deelnemersaanspraken in het kader van de AOW en de bij de pensioenfondsen en pensioenverzekeraars opgebouwde pensioenrechten. De pensioenuitvoerder is bezig met de aansluiting op het register om de pensioengegevens te kunnen uitwisselen.

22

FVP regeling: geen nieuwe instroom per 1 januari 2011

De Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) helpt werklozen van 40 jaar en ouder pensioen op te bouwen. FVP heeft in december 2008 bekendgemaakt dat de FVP-regeling een jaar langer blijft bestaan. De regeling loopt nu door tot 1 januari 2011. Werknemers die vóór 2011 in de WW terecht komen, kunnen nog een FVP-bijdrage aanvragen. Voor werknemers die daarna WW-gerechtigd worden bestaat die mogelijkheid niet meer. Werknemers die in 2010 werkloos worden, kunnen geconfronteerd worden met een korting op hun FVP-bijdrage. Het FVP-bestuur beslist daar later over.

Overigens zal een korting op de FVP-bijdrage geen financiële gevolgen hebben voor het pensioenfonds Meubel. Het pensioenfonds kent alleen een pensioendeelname en pensioenopbouw toe op basis van de feitelijke bijdrage van het FVP.

Ontwikkelingen na afloop van het boekjaar

Het bestuur van Bpf Meubel concludeerde dat de rapportages van de huidige custodian niet voldeden aan de verplichtingen die het pensioenfonds moet afgeven richting DNB.

Na overleg met de custodian is besloten de overeenkomst ingaande 2010 te beëindigen.

Doordat Bpf Meubel voornamelijk belegt in fondsen die hun eigen custodian hebben, is de conclusie getrokken dat kan worden volstaan met een partij die als administrator opereert voor het pensioenfonds.

Na een vooronderzoek heeft het bestuur besloten ITS uit Leusden aan te stellen als administrator.

De dienstverlening door ITS behelst het volledige administratieve traject, inclusief verzorgen van de performance toets en vaststellen z-score. Ook DNB rapportages worden door ITS geleverd. Vanuit de overeenkomst 2010 verkrijgt het pensioenfonds meer en naar verwachting betere dienstverlening.

Drie Commissies voor de toekomst van het pensioenstelsel

De financiële crisis van 2008-2009 heeft veel maatschappelijke onrust veroorzaakt over de betrouwbaarheid van het financiële stelsel. Pensioenfondsen zijn daar onderdeel van. Het Nederlandse pensioenstelsel is robuust gebleken, zelfs tijdens de crisis. Toch heeft de crisis ook de kwetsbaarheden van ons pensioenstelsel blootgelegd. Minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid stelde daarom in het voorjaar van 2009 een drietal commissies in om onderzoek te verrichten naar het Nederlandse pensioenstelsel. Ten tijde van het verschijnen van dit jaarverslag zijn de rapporten van deze drie commissies inmiddels verschenen.

Minister Donner heeft de Commissie Parameters (ook wel Commissie Don) ingesteld. In de Pensioenwet is voor de financiering van pensioenfondsen een Financieel Toetsingskader (FTK) vastgesteld. Het doel hiervan is de pensioentoezegging van deelnemers bij pensioenfondsen te beschermen. Deze commissie Don toetste onder andere of de regels van het Financieel Toetsingskader voor het berekenen van de pensioenvoorzieningen en de kostendekkende premie nog voldoen. Het FTK bevat verschillende parameters. Deze parameters betreffen veronderstellingen over de toekomstige loon- en prijsontwikkeling, de maximaal te hanteren gemiddelde rendementen op vastrentende waarden en de maximaal te hanteren risicopremies op onder andere aandelen en onroerend goed. In 2009 werd er voor de berekening van de pensioenvoorziening bijvoorbeeld van uit gegaan dat de lonen voortdurend met 3% stijgen, de prijzen met 2% stijgen en er een rendement van 4,5% wordt gemaakt op de vastrentende waarden. De Commissie Don is eind 2009 met een verdeeld advies gekomen. Er verandert daarom in 2010 nog niets aan de parameters, maar voor de jaren daarna worden de veronderstellingen weer bezien.

De Commissie Beleggingsbeleid en Risicobeheer (ook wel bekend als de Commissie Frijns) heeft het beleggingsbeleid van pensioenfondsen, de uitvoering en governance onderzocht en vestigde speciale aandacht op de beheersing van risico's. De Commissie Toekomstbestendigheid aanvullende pensioenregelingen (Commissie Goudswaard) heeft de toekomst- en schokbestendigheid van de huidige pensioencontracten geanalyseerd. Bij deze analyse is rekening gehouden met de vergrijzing van de Nederlandse bevolking. De centrale vraag van deze commissie is of de pensioencontracten aangepast moeten worden. Beide commissies hebben begin 2010 aanbevelingen aangebracht. Het bestuur heeft met grote belangstelling naar de uitkomsten van de Commissies gekeken. Waar nodig zal het bestuur actie ondernemen op de aanbevelingen en eventuele nieuwe regelgeving.

Nevenfuncties bestuursleden

Werkgeversbestuursleden

De heer mr. G.H. Nieuwenhuis

Functie in bestuur: voorzitter werkgeverszijde

In het verslagjaar fungerend als secretaris

Geboortejaar: 1947

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemende organisatie: Centrale Bond van Meubelfabrikanten

Aftreden volgens rooster: 1 januari 2010.

Andere functies relevant voor bestuursfunctie:

- directeur Centrale Bond van Meubelfabrikanten (CBM)
- bestuurslid Aanvullingsfonds Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven

De heer J. Brummel

Functie in bestuur: plaatsvervangend voorzitter werkgeverszijde

In het verslagjaar fungerend als plv. secretaris

Geboortejaar: 1951

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemende organisatie: Centrale Bond van Meubelfabrikanten

Aftreden volgens rooster: 1 januari 2013

Andere functies relevant voor de bestuursfunctie:

- lid participanten in het Algemeen Bestuur van de Vastgoed- en Hypothekenfondsen
- vigerend voorzitter Beleidsadviescommissie AREA Funds North America en Europe
- zelfstandig ondernemer in de meubelindustrie
- lid Adviesraad Syntrus Achmea

De heer drs. M.T.J. Heijnen

Functie in bestuur: bestuurslid werkgeverszijde

Geboortejaar: 1960

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemende organisatie: Centrale Bond van Meubelfabrikanten

Aftreden volgens rooster: 1 januari 2011.

Andere functies relevant voor de bestuursfunctie:

- Financieel Directeur Norma Boxmeer BV

Werknemersbestuursleden

De heer drs. A.A.J. Heijnen

Functie in bestuur: voorzitter werknemerszijde

In het verslagjaar fungerend als voorzitter

Geboortejaar: 1950

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemende organisatie: FNV Bouw

Aftreden volgens rooster: 1 januari 2012.

Andere functies relevant voor bestuursfunctie:

- landelijk bestuurder houtsectoren FNV Bouw
- bestuurslid Bpf Houtverwerkende Industrie
- bestuurslid Bpf Waterrecreatie en Houten en Kunststoffen Jachtbouw
- bestuurslid Aanvullingsfonds Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven
- bestuurslid Bpf Houthandel
- bestuurslid Bpf Betonmortelindustrie

De heer M.W. Kunst

Functie in bestuur: bestuurslid werknemerszijde

Geboortjaar: 1936

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemende organisatie: FNV Bouw

Aftreden volgens rooster: 1 januari 2008, inmiddels herbenoemd tot 1 januari 2012.

Andere functies relevant voor bestuursfunctie:

- bestuurslid Bpf Betonmortelindustrie
- vice voorzitter klantenraad Vastgoedfondsen Syntrus Achmea
- Lid Raad van Afgevaardigden Syntrus Achmea

De heer L.P. Raadgever

Functie in bestuur, plaatsvervangend voorzitter

Geboortjaar 1955

Nationaliteit: Nederlandse

Benoemende organisatie: CNV Vakmensen

Aftreden volgens rooster: 01 januari 2011. Benoemd per 01 januari 2009

- bestuurslid (roulerend voorzitter/secretaris) Bpf Houthandel
- bestuurder CNV Vakmensen (CAO-onderhandelaar)
- bestuurslid Bpf Houtverwerkende Industrie
- bestuurslid van diverse paritaire fondsen en organen alsmede paritaire commissies en werkgroepen in de houthandel, meubelindustrie, houtverwerkende industrie, tentoonstellingsbedrijven en parketvloerenondernemingen

JAAARREKENING 2009

Balans per 31 december 2009 (na resultaatbestemming)

(in eenheden van duizend euro)

	31 december 2009	31 december 2008
ACTIVA		
Beleggingen (1)		
Beleggingen voor risico pensioenfonds		
Zakelijke waarden	676.674	607.484
Vastrentende waarden	867.412	778.793
Derivaten	10.513	31.207
Overige beleggingen	22.594	18.595
	<u>1.577.193</u>	<u>1.436.079</u>
Vorderingen en overlopende activa (2)		
Premies	4.712	5.000
Overige vorderingen	12.826	7.964
	<u>17.538</u>	<u>12.964</u>
Liquide middelen (3)		
	18.506	7.553
	<u>1.613.237</u>	<u>1.456.596</u>
PASSIVA		
Stichtingskapitaal en reserves (4)		
Cumulatief verliessaldo	(164.154)	(248.003)
Reserve pensioenrisico's	307.233	252.225
	<u>143.079</u>	<u>4.222</u>
Technische voorzieningen (5)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	1.448.810	1.365.409
Spaarfonds gemoedsbezwaarden	786	714
	<u>1.449.596</u>	<u>1.366.123</u>
Kortlopende schulden (6)		
	20.562	86.251
	<u>1.613.237</u>	<u>1.456.596</u>

Staat van baten en lasten over 2009

(in eenheden van duizend euro)

	2009	2008
BATEN		
Premiebijdragen risico pensioenfondsen (7)	68.474	53.695
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen (8)	143.313	(194.528)
Overige baten (9)	45	38
	<u>211.832</u>	<u>(140.795)</u>
LASTEN		
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen (10)		
Pensioenopbouw	59.536	38.534
Toeslagverlening	5.525	-
Wijziging voorziening pensioenverplichting uit hoofde van waardeoverdrachten	47.858	499
Rentetoevoeging	35.281	48.505
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	(41.517)	(38.868)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	433	8
Wijziging marktrente	(85.552)	289.273
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-	8.813
Verzwaaring overlevingstafels	62.318	-
Overige wijzigingen	(481)	(5.783)
Totaal mutatie voorziening pensioenverplichtingen	83.401	340.981
Pensioenuitkeringen (11)	43.578	41.320
Pensioenuitvoeringskosten (12)	4.862	5.450
Saldo overdrachten van rechten (13)	(60.867)	(1.182)
Wijziging overige technische voorziening (14)	72	65
Premies herverzekering (15)	288	218
Overige lasten (16)	1.641	548
Saldo boekjaar	138.857	(528.195)
	<u>211.832</u>	<u>(140.795)</u>
Bestemming saldo boekjaar		
Algemene reserve	-	(264.706)
Reserve pensioenrisico's	55.008	(15.486)
Cumulatief verliessaldo	83.849	(248.003)
	<u>138.857</u>	<u>(528.195)</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2009

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven statutair gevestigd te Amsterdam (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in branche Meubelindustrie verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's x 1.000.

Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling

Algemeen

30

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Schattingswijziging VPV

De publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Actuarieel Genootschap (AG) geven een wijziging aan van de voorzienbare trend in overlevingskansen. Om hiermee op een afdoende wijze rekening te houden is op basis van bestuursbesluit, vooruitlopend op de aanstaande herziening van de AG-prognosetafels, de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met een opslag van 4,5%.

Het effect van deze schattingswijziging in het huidige verslagjaar bedraagt € 62.318. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als 'Verzwaren overlevingstafels' in het verslagjaar verantwoord.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan

worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta's worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Grondslagen voor balanswaardering

Algemeen

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

1 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd tegen actuele waarde. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingsfondsen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen. Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van marktwaarde.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. Met ingang van dit boekjaar zijn de derivatenposities opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Actuele waarde

De beleggingen van het pensioenfonds worden nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen de actuele waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen, of afgeleide van marktnoteringen. Echter bepaalde instrumenten, zoals onroerende zaken, participaties in hypotheek en bepaalde derivaten zijn gewaardeerd door gebruik te maken van waarderingmodellen en -technieken. Het is gebruikelijk en mogelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Zakelijke waarden

Vastgoed

Vastgoed wordt gewaardeerd tegen actuele waarde per 31 december van het boekjaar. De actuele waarde van de directe belangen wordt bepaald middels gedurende het jaar uitgevoerde externe taxaties. Bij de bepaling wordt uitgegaan van de onderhandse verkoopwaarde, welke bij aanbidding in verhuurde staat, op de voor het onroerend goed meest geschikte wijze, na de beste voorbereiding, door de meest biedende gegadigde – niet zijnde de huurder – zou kunnen worden verkregen. De kosten van verwerving, bestaande uit notariskosten, verschuldigde overdrachtsbelasting e.d., komen voor rekening van de koper en zijn derhalve in de actuele waarde begrepen. Elk kwartaal wordt circa 25% van de vastgoedportefeuille extern getaxeerd door een externe taxateur. Het overige deel van de portefeuille wordt per kwartaal gewaardeerd op basis van een interne indexering. Deze is gebaseerd op de externe taxaties per sector per kwartaal. Ten aanzien van de waardering per 31 december 2009 is voor de objecten die niet extern zijn getaxeerd, in het laatste kwartaal een update van de externe taxateur ontvangen.

Voor niet beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zaken maatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Van ter beurse genoteerde aandelen is dit de beurswaarde. Voor niet ter beurse genoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Obligaties

Obligaties worden gewaardeerd tegen de marktwaarde. Voor niet ter beurse genoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Participaties in hypotheke

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor participaties in hypothekefondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Leningen op schuldbekentenis

Leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen, behorende bij het risicoprofiel van de leningen.

Deposito's

Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voor deposito's is het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde in het algemeen gering.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

2 Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

3 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

4 Stichtingskapitaal en reserves

Cumulatief verliessaldo

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de reserve pensioenrisico's, op het gewenste niveau is gebracht.

In geval van een positieve post wordt deze post gepresenteerd als algemene reserve, deze dient ter opvang van tegenvallers anders dan waarvoor een specifieke reserve respectievelijk voorziening is getroffen.

Indien er sprake is van een negatieve post als gevolg van negatieve resultaten in dit jaar en/ of voorgaande jaren wordt deze reserve als cumulatief verliessaldo verwerkt, dit wordt gepresenteerd als (negatief) onderdeel van het eigen vermogen.

Het streven is om een reserve aan te houden die minimaal gelijk is aan het gesteld vereist eigen vermogen op basis van het Financieel Toetsingskader. Het gesteld vereist vermogen wordt bepaald op basis van de standaardmethode voorgeschreven door DNB. Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Reserve pensioenrisico's

Deze is gelijk aan het vereiste eigen vermogen in de evenwichtssituatie, op basis van het Financieel Toetsingskader.

5 Technische Voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld op basis van de contante waarde van de tot en met de balansdatum door de deelnemers verworven aanspraken.

Rekenrente

Als rekenrente wordt de markrente gehanteerd. De markrente komt overeen met de rente termijnstructuur ultimo boekjaar zoals deze door DNB is gepubliceerd.

De berekeningen zijn uitgevoerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen.

Toegepaste sterftegrondslagen/ Gehuwdheidsfrequentie

De sterftekansen zijn ontleend aan de AG prognosetafel 2005-2050, waarbij met ervaringssterfte rekening gehouden wordt.

Met betrekking tot het leeftijdsverschil wordt aangenomen dat mannelijke verzekerden gehuwd zijn met een drie jaar jongere vrouw. Met betrekking tot het leeftijdsverschil wordt aangenomen dat vrouwelijke verzekerden gehuwd zijn met een drie jaar oudere man. De gehuwdheidsfrequentie voor mannen en vrouwen bedraagt 100 % tot de 65-jarige leeftijd.

Opslagen

Voor de toekomstige kosten met betrekking tot de administratie en uitbetaling van de pensioenen na ingang, zijn de netto pensioenverplichtingen verhoogd met 2,5%.

Voorziening uitloopriscio Premie vrije deelnemer (PVD) en Aanvullend invaliditeits pensioen (AIP)

In de Vpv is een voorziening uitloopriscio PVD en AIP verantwoord. Deze wordt jaarlijks berekend als 2 maal de in de doorsneepremie begrepen opslag voor premievrijstelling en AIP van het lopende

boekjaar. Hierbij valt jaarlijks de opslag van het voorafgaande boekjaar vrij ter dekking van de kosten van ingang premievrijstelling en AIP als gevolg van ingang arbeidsongeschiktheid gedurende het boekjaar.

Verzwarend overlevingstafels

De publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Actuarieel Genootschap (AG) geven een wijziging aan van de voorzienbare trend in overlevingskansen. Om hiermee op een afdoende wijze rekening te houden is op basis van bestuursbesluit, vooruitlopend op de aanstaande herziening van de AG-prognosetafels, de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met een opslag van 4,5%.

Korte beschrijving pensioenregeling

Middelloodregeling met na indexatie op basis van de CAO loonstijging.

Reglementaire premie bedraagt 21,6% van de pensioengrondslag. Ingeval van arbeidsongeschiktheid wordt naar verhouding van de mate van arbeidsongeschiktheid premievrije deelneming verleend.

Het franchisebedrag is gekoppeld aan de procentuele verhoging van het wettelijk minimum loon. De pensioengrondslag is het pensioengevend loon minus franchise.

Pensioeningangsdatum is de datum waarop het pensioen daadwerkelijk ingaat, eerder dan 60 jaar mag niet, later dan 65 jaar kan wel. Op de gekozen pensioeningangsdatum kan het opgebouwd partnerpensioen ingeruild worden voor een hoger ouderdompensioen.

Deelnemers kunnen vrijwillig bij het fonds verzekerd zijn; het betreft aanvullende regelingen op de verplichte verzekering. Het gaat om een excedentverzekering voor pensioengevende lonen c.q. heffingslonen boven het maximum. Daarnaast kent het fonds een Anw-hiaatverzekering.

34

6 Kortlopende schulden

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Grondslag kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

7 Premiebijdragen risico pensioenfonds

Hieronder zijn opgenomen de over het boekjaar in rekening gebrachte en te brengen premies en koopsommen.

8 Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

Directe beleggingsopbrengsten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op opbrengsten uit beleggingsfondsen, intrest en dividenden onder aftrek van de aan de beleggingen toe te rekenen kosten, alsmede de huren verminderd met de exploitatiekosten.

Indirecte beleggingsopbrengsten

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waardestijgingen of waardedalingen.

10 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen**Pensioensopbouw**

Onder pensioensopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagverlening

De onder dit hoofd opgenomen toename van de voorziening betreft het effect van toeslagverlening op de voorziening.

Wijziging Voorziening pensioenverplichting uit hoofde van waardeoverdrachten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken m.b.t. de actuariële waarde.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 2,544 % (2008: 4,696 %).

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op incidentele wijziging van de regeling, en/of incidentele wijzigingen in actuariële grondslagen/methoden.

Verzwarende overlevingstafels

Om op een afdoende wijze rekening te houden met recente ontwikkelingen in de voorzienbare trend in overlevingskansen voor de gehele bevolking is de op bovenstaande grondslagen berekende voorziening verhoogd met een opslag van 4,5%.

Overige wijzigingen

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

13 Saldo overdrachten van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken.

15 Premies Herverzekering

Herverzekeringpremies sterfte- en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Ter dekking van deze risico's zijn overeenkomsten gesloten met de "Algemene Levensherverzekering Maatschappij N.V." te Amsterdam.

Overige Baten/lasten

Deze zijn opgenomen voor de aan het boekjaar toe te rekenen bedragen.

Risicobeheer en derivaten

In het jaarverslag is ingegaan op de risico's die het pensioenfonds loopt en op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beperken. Onderstaand treft u kwantitatieve risicoinformatie aan.

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de werkgevers en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagen op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het tekort/surplus op FTK-grondslagen is als volgt:

		31 dec. 2009 EUR	31 dec. 2008 EUR
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)	(a)	1.448.810	1.365.409
Buffers:			
S1 Renterisico		165.696	133.052
S2 Risico zakelijke waarden		183.996	152.307
S3 Valutarisico		17.386	18.482
S4 Grondstoffenrisico		5.393	4.753
S5 Kredietrisico		7.510	799
S6 Verzekeringstechnisch risico		46.978	45.688
Diversificatie-effect		(119.726)	(102.856)
Totaal S (vereiste buffers)	(i)	307.233	252.225
Vereist vermogen (art. 132 Pensioenwet)	(o+i)	1.756.043	1.617.634
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden)		1.591.889	1.369.631
Tekort		<u>164.154</u>	<u>248.003</u>

37

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke asset mix in de evenwichtssituatie.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid
- Premiebeleid
- Herverzekeringsbeleid
- Toeslagverleningsbeleid

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)-risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen zoals vastgelegd in het beleggingsplan. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst door vermogensbeheerders in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

38

De segmentatie van onroerende zaken naar sectoren is als volgt:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Kantoren	13.938	10	13.564	9
Winkels	26.943	19	28.977	20
Overige bedrijfsgebouwen	2.555	2	-	-
Woningen	66.758	48	74.526	51
Overige	29.778	21	28.592	20
	<u>139.972</u>	<u>100</u>	<u>145.659</u>	<u>100</u>

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de beleggingen naar sector weergegeven:

	2009	2008
	EUR	EUR
Overheidsinstellingen	709.683	536.868
Beleggingsinstellingen (niet nader gespecificeerd)	16.437	-
Financiële instellingen	172.715	136.348
Handel- en industriële bedrijven	465.152	271.536
Nutsbedrijven	30.039	179.464
Vastgoed (inclusief participaties in vastgoedfondsen)	139.972	145.659
Andere instellingen	35.734	166.204
	<u>1.569.732</u>	<u>1.436.079</u>

De verdeling naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2009 EUR	2008 EUR
Mature markets	1.519.364	1.249.997
Emerging markets	50.368	24.535
Andere	-	161.547
	<u>1.569.732</u>	<u>1.436.079</u>

Valutarisico

Het deel dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo jaar circa 32% (2008: 30%) van de beleggingsportefeuille.

Hiervan is 84 % (2008 80 %) afgedekt, middels valutaderivaten. De netto risicopositie bedraagt 5% (2008: 6%).

Het valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven.

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	2009 Voor EUR	Valutaderivaten discretionair EUR	Valutaderivaten in beleggingpool EUR	Nettopositie (na) EUR
EUR	1.074.842		(415.401)	1.490.243
GBP	72.052		70.475	1.577
JPY	59.982		59.982	-
USD	219.599		205.211	14.388
Overige*	143.257		79.733	63.524
	<u>1.569.732</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.569.732</u>

39

*Onder de post overige vallen onder meer de volgende valuta: AUD-CAD-SEK-SGD-CHF-DKK.

	2008 Voor EUR	Valutaderivaten discretionair EUR	Valutaderivaten in beleggingpool EUR	Nettopositie (na) EUR
EUR	1.016.075	43	(336.347)	1.352.465
GBP	60.694		60.345	349
JPY	69.125	-	69.125	
USD	182.460	(43)	147.720	34.697
Overige*	107.252		59.157	48.095
	<u>1.435.606</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.435.606</u>

*Onder de post overige vallen onder meer de volgende valuta: AUD-CAD-SEK-SGD-CHF-DKK.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	Balans- waarde EUR	31 december 2009	Balans- waarde EUR	31 december 2008
Duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten)	867.412	5.3	778.793	NA
Duration van de vastrentende waarden (incl. derivaten)	870.464	12.3	809.523	14,2
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	1.413.687	17,5	1.366.123	19,2

Op balansdatum is de duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten) aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde “duration-mismatch”. Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

40

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de “duration-mismatch”. Dit is gebeurd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul). Ook heeft het fonds swaptions gekocht. Het fonds krijgt het recht om gedurende een lange periode in de toekomst een vaste lange rentetarief te ontvangen, door middel van een rente swap, het is vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en het fonds betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de “duration-mismatch” verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het pensioenfonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit-, tegenpartij- en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	2009 EUR	2008 EUR
< 1 jaar	166.808	111.088
1 - 5 jaar	323.840	57.156
≥ 5 jaar	376.764	610.549
	<u>867.412</u>	<u>778.793</u>

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	EUR	2009 %	EUR	2008 %
AAA	588.358	68	387.024	50
AA	63.084	7	162.868	21
A	100.700	12	38.968	5
BBB	89.275	10	9.534	1
<BBB	-	-	6.119	1
GEEN RATING	25.995	3	174.280	22
	<u>867.412</u>	<u>100</u>	<u>778.793</u>	<u>100</u>

41

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortlevens) en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schade-reserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagverleningsrisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om toeslagen op het pensioen te verlenen. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toezegging voor toeslagverlening voorwaardelijk is.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft zicht op de mate waarin kan worden geïndexeerd (ook wel aangeduid als de indexatieruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van de nominale rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is, waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Per 31 december zijn geen grote posten in de beleggingsportefeuille aanwezig.

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Swaption: hiermee kan tijdelijk het risico van een verdere rentedaling worden afgedekt. Het fonds betaalt hiervoor een premie. Bij het afsluiten van een swaption kunnen mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeits-, tegenpartij- en juridisch risico).

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per:

31 december 2009 (x EUR 1.000)

Type contract	Instrument	Expiratie datum	Contract-omvang	Actuele waarde Activa	Actuele waarde Passiva
Swap	Intrest rate	13-10-2015	220.000		(42)
Swap	Intrest rate	13-10-2049	132.000		2.420
Swap	Intrest rate	13-10-2029	308.000		5.083
Swaption	Intrest rate	18-01-2012	33.000	4.429	
Swaption	Intrest rate	18-01-2012	33.000	3.491	
Swaption	Intrest rate	18-01-2012	18.000	1.549	
Swaption	Intrest rate	18-01-2012	16.000	1.044	
				<u>10.513</u>	<u>7.461</u>

43

31 december 2008 (x EUR 1.000)

Type contract	Instrument	Expiratie datum	Contract-omvang	Actuele waarde Activa	Actuele waarde Passiva
FFX Forward	USD	30-01-2009	500		473
Swap	Intrest rate	21-12-2048	60.000	695	
Swap	Intrest rate	19-12-2028	140.000	305	
Swap	Intrest rate	19-12-2014	100.000	(73)	
Swaption	Intrest rate	20-01-2032	16.000	2.066	
Swaption	Intrest rate	20-01-2042	33.000	7.335	
Swaption	Intrest rate	11-11-2039	16.500	2.769	
Swaption	Intrest rate	12-11-2029	8.000	713	
Swaption	Intrest rate	11-11-2049	16.500	3.682	
Swaption	Intrest rate	13-11-2034	9.000	1.168	
Swaption	Intrest rate	18-01-2052	33.000	9.351	
Swaption	Intrest rate	18-01-2037	18.000	3.196	
				<u>31.207</u>	<u>473</u>

Cijfers van 2008 aangepast ivm herrubricering

Toelichting op de balans per 31 december 2009

1. Beleggingen

Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Stand per 1 januari	Aankopen, investerings en verstrekking	Voor- en nadelige verschillen	Verkopen en aflossingen	Stand per 31 december
Zakelijke waarden					
Vastgoed	145.659	7.998	(13.685)	-	139.972
Aandelen	461.825	120.274	95.121	(140.518)	536.702
	<u>607.484</u>	<u>128.272</u>	<u>81.436</u>	<u>(140.518)</u>	<u>676.674</u>
Vastrentende waarden					
Obligaties	608.924	197.003	81.655	(180.174)	707.408
Participaties in hypotheke	148.279	15.536	(4.336)	-	159.479
Leningen op schuldbekentenis	610	-	8	(159)	459
Deposito's	20.980	4.000	-	(24.914)	66
	<u>778.793</u>	<u>216.539</u>	<u>77.327</u>	<u>(205.247)</u>	<u>867.412</u>
Derivaten					
Derivaten	30.734	4.954	(31.739)	(897)	3.052
Overige beleggingen					
Commodities	14.262	15.033	2.747	(15.605)	16.437
Overige beleggingen	4.333	4.928	-	(3.104)	6.157
	<u>18.595</u>	<u>19.961</u>	<u>2.747</u>	<u>(18.709)</u>	<u>22.594</u>
	<u>1.435.606</u>	<u>369.726</u>	<u>129.771</u>	<u>(365.371)</u>	<u>1.569.732</u>
Derivaten met een negatieve waarde	473				7.461
Terugbetalingsverplichting	-				-
Beleggingen	<u>1.436.079</u>				<u>1.577.193</u>

44

Uitsplitsing actuele waarde naar waarderingsmethode

Op basis van de stand ultimo boekjaar kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Directe markt- noteringen	Afgeleide markt- noteringen	Waarderings modellen en technieken	Totaal
31 december 2009				
Vastgoed	-	-	139.972	139.972
Aandelen	536.702	-	-	536.702
Obligaties	707.408	-	-	707.408
Hypothecaire leningen	-	75.977	83.502	159.479
Leningen op schuldbekentenis	459	-	-	459
Deposito's	66	-	-	66
Derivaten	-	-	3.052	3.052
Commodities	16.437	-	-	16.437
Overige Beleggingen	-	6.157	-	6.157
	<u>1.261.072</u>	<u>82.134</u>	<u>226.526</u>	<u>1.569.732</u>

Zakelijke waarden

	2009	2008
Vastgoed		
<i>Directe beleggingen</i>	8.486	8.525
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties vastgoedfondsen	125.424	131.235
Kortlopende vorderingen inzake vastgoed	3.144	2.169
Liquide middelen inzake vastgoed	2.918	3.730
	<u>139.972</u>	<u>145.659</u>
Aandelen		
<i>Directe beleggingen</i>		
Niet-officieel genoteerde aandelen	-	191
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in aandelenfondsen	536.702	461.634
	<u>536.702</u>	<u>461.825</u>
Totaal zakelijke waarden	<u>676.674</u>	<u>607.484</u>
Vastrentende waarden		
Obligaties		
<i>Directe beleggingen</i>		
Officieel genoteerd	-	6.101
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in obligatiefondsen	706.378	602.823
Kortlopende vorderingen inzake obligaties	1.030	-
	<u>707.408</u>	<u>608.924</u>
Participaties in hypotheke		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in hypotheekfondsen	155.747	144.673
Kortlopende vorderingen inzake participaties in hypotheke	2.814	3.595
Liquide middelen inzake participaties in hypotheke	918	11
	<u>159.479</u>	<u>148.279</u>
Leningen op schuldbekentenis	459	610
<i>Deposito's</i>		
<i>Deposito's</i>	66	20.945
Kortlopende vorderingen inzake deposito's	-	35
	<u>66</u>	<u>20.980</u>
Totaal vastrentende waarden	<u>867.412</u>	<u>778.793</u>

	2009	2008
Derivaten		
Rentederivaten	10.513	31.207

	31-12-2009		31-12-2008			
	Positieve waarde	Negatieve waarde	Saldo	Positieve waarde	Negatieve waarde	Saldo
Derivaten						
Valutaderivaten	-	-	-	-	473	(473)
Rentederivaten	10.513	7.461	3.052	31.207	-	31.207
Totaal derivaten	10.513	7.461	3.052	31.207	473	30.734

	2009	2008
Commodities		
Commodities	16.437	14.262
Overige beleggingen		
Liquiditeiten vermogensbeheer	257	3.253
Verstreckte zekerheden ten behoeve van negatieve derivaten	5.900	1.080
	6.157	4.333
Totaal overige beleggingen	22.594	18.595
Totaal beleggingen	1.577.193	1.436.079

2. Vorderingen en overlopende activa

	2009	2008
Vorderingen		
Premies		
Aan het eind van het boekjaar vastgestelde nog te ontvangen premies	7.225	5.498
Voorziening tegen verlies op premievorderingen	(3.072)	(1.812)
	<u>4.153</u>	<u>3.686</u>
In volgend boekjaar is nader vastgesteld over:		
Te vorderen wegens te laag vastgestelde voorschotten	559	1.314
	<u>4.712</u>	<u>5.000</u>
Overige vorderingen		
Hieronder zijn opgenomen inzake:		
<i>Rekening-courant derden</i>		
Rekening-courant gelieerd VUT-fonds	11.920	5.424
<i>Pensioenen</i>		
Uitkeringen	43	43
Waardeoverdrachten	815	2.414
Uit hoofde van herverzekeringen	-	79
	<u>858</u>	<u>2.536</u>
<i>Kosten</i>		
Administratiekosten	46	2
<i>Diversen</i>		
Overige	2	2
Totaal van de overige vorderingen	<u>12.826</u>	<u>7.964</u>
3. Liquide middelen		
Rekening courant Staalbankiers	14.506	7.553
Deposito's	4.000	-
	<u>18.506</u>	<u>7.553</u>

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	2009	2008
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	-	264.706
Mutatie: deel van het saldo boekjaar	-	(264.706)
Stand per 31 december	-	-
Solvabiliteit		
Aanwezig eigen vermogen	164.154	4.222
Minimaal vereist eigen vermogen	72.441	68.306
Vereist eigen vermogen	307.233	252.225
Dekkingsgraad	109,9	100,3

De dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per 31 december 2009: 109,9% (31 december 2008: 100,3%). De dekkingsgraad is als volgt berekend:
(Totaal activa-/overige schulden) / Technische voorzieningen

De dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt per 31 december 2009: 105,0% (31 december 2008: 105,0%).

De dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen bedraagt per 31 december 2009: 121,2% (31 december 2008 118,5%).

Het vereist eigen vermogen is berekend op basis van de feitelijke mix.

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als vermogenstekort. Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van een standaard model.

Per 31 december 2009 voldoet het fonds niet aan de wettelijke normen met betrekking tot vereist eigen vermogen. Ultimo 2008 voldeed het fonds niet aan de wettelijke normen met betrekking tot het minimum vereist vermogen. Door het bestuur is naar aanleiding van het niet voldoen aan de wettelijke normen ultimo 2008 hiervan melding gemaakt bij de toezichthouder DNB en in 2009 is een korte- en lange termijnherstelplan ingediend. Dit herstelplan is goedgekeurd door DNB.

Ontwikkelingen 2009 met betrekking tot de dekkingsgraad en het herstelplan
In 2009 heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

	Herstelplan 2009 %	Werkelijk 2009 %
Dekkingsgraad per 1 januari 2009	97,8	100,3
<i>Sturingsmiddelen</i>		
Premie:	0,2 -/-	0,1
Indexatie:	- -/-	0,4
Beleggingen:	1,4	6,3
	<u>1,6</u>	<u>5,8</u>
<i>Overige effecten</i>		
Rentetermijnstructuur	-	6,7
Overige inclusief toename levensduurverwachting	0,5 -/-	2,9
	<u>0,5</u>	<u>3,8</u>
Dekkingsgraad per 31 december 2009	<u>99,9</u>	<u>109,9</u>

Het betreft hierbij de cijfers van het korte termijn herstelplan, ingediend in juli 2009.

	2009	2008
Cumulatief verliessaldo		
Stand per 1 januari	(248.003)	-
Mutatie : deel van het saldo boekjaar	83.849	(248.003)
Stand per 31 december	<u>(164.154)</u>	<u>(248.003)</u>
Reserve pensioenrisico's		
Stand per 1 januari	252.225	267.711
Mutatie: deel van het saldo boekjaar	55.008	(15.486)
Stand per 31 december	<u>307.233</u>	<u>252.225</u>

VOORZIENINGEN

5. Technische voorzieningen

	2009	2008
Pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		
Stand per 1 januari	1.365.409	1.024.428
Pensioenopbouw	59.536	38.534
Toeslagverlening	5.525	-
Rentetoevoeging	35.281	48.505
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	(41.517)	(38.868)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	433	8
Wijziging marktrente	(85.552)	289.273
Overige wijzigingen	(481)	(5.783)
Waarde overdrachten	47.858	499
Verzwarend overlevingstafels	62.318	-
Wijziging overige actuariale uitgangspunten	-	8.813
Stand per 31 december	<u>1.448.810</u>	<u>1.365.409</u>

49

Hieronder is een uitsplitsing van de opbouw van de voorziening voor risico pensioenfonds naar aantal en omvang op basis van de soort deelnemer.

	Aantal	2009 €	Aantal	2008 €
Actieve deelnemers	20.477	561.748	21.032	560.506
Pensioengerechtigden	19.134	411.417	18.185	363.373
Gewezen deelnemers	81.268	475.645	78.621	441.530
Totaal	<u>120.879</u>	<u>1.448.810</u>	<u>117.838</u>	<u>1.365.409</u>

	2009	2008
Spaarfonds gemoedsbezwaarden		
Stand per 1 januari	714	649
Storting bijdragen	45	38
Interest	27	27
Stand per 31 december	<u>786</u>	<u>714</u>

6. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden

Hieronder zijn opgenomen inzake:

	2009	2008
	€	€
<i>Rekening-courant derden</i>		
Rekening courant gelieerd Spaarfonds	1.622	1.622
<i>Te verrekenen premies</i>		
Vastgestelde nog te verrekenen premies	590	1.254
<i>Derivaten</i>		
Valutaderivaten risico pensioenfonds	-	473
Rentederivaten risico pensioenfonds	7.461	-
	7.461	473
<i>Pensioenen</i>		
Uit hoofde van herverzekeringen	44	11
Waardeoverdrachten	2.344	63.729
Uitkeringen	25	68
Belastingen en sociale lasten	1.181	1.152
	3.594	64.960
<p>In de post waardeoverdrachten zit een vordering op Nationale Nederlanden ad 2.059 inzake de collectieve waardeoverdracht inzake van Keulen.</p>		
<i>Kosten</i>		
Advies- en controlekosten	111	124
Beleggingskosten	966	904
Bestuurskosten	15	-
Overige	150	199
	1.242	1.227
<i>Crediteuren</i>		
	16	161
<i>Overige schulden</i>		
Tussenrekening Beleggingen inzake Transitie Lehman Brothers en Mellon	6.037	16.554
Totaal van de overige schulden	20.562	86.251

Voor derivaten met een negatieve waarde zijn zekerheden, in de vorm van een collateral, verstrekt tot een bedrag € 5.900 (2008: € 1.080).

Van de post overige schulden tussenrekening beleggingen inzake transitie Lehman Brothers en Mellon is in 2009 een deel vrijgevallen.

Toelichting op de staat van baten en lasten over het boekjaar 2009

BATEN

De omzet zijnde de premies en de directe beleggingsopbrengsten bedraagt 76.369 (vorig boekjaar 95.492).

7. Premiebijdragen risico pensioenfonds

	Werkgevers- gedeelte	Werknemers- gedeelte	2008	2007
Periodieke premies				
- verplichte verzekering	33.556	33.556	67.112	52.714
- voortgezette verzekering	435	122	557	317
- invaliditeitspensioen	263	-	263	9
- aanvullende verzekering	391	-	391	309
- ANW-hiaatverzekering	-	269	269	271
	34.645	33.947	68.592	53.620
Koopsommen			(118)	75
			<u>68.474</u>	<u>53.695</u>

Samenstelling premiebijdragen

De kostendekkende premie over het boekjaar bedraagt € 76.508, de feitelijke premie over het boekjaar bedraagt € 68.474. De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 56.821.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de zuivere kostendekkende premie is als volgt:

	2009	2008
Kosten pensioenopbouw	60.565	36.800
Pensioenuitvoeringskosten	4.755	5.342
Solvabiliteitstoelage	11.188	9.605
	<u>76.508</u>	<u>51.747</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen 2009

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoed	5.892	(13.685)	(544)	(8.337)
Aandelen	(99)	95.121	(2.247)	92.775
Vastrentende waarden	6.138	77.327	(2.304)	81.161
Derivaten	(1.640)	(31.739)	-	(33.379)
Overige beleggingen	28	2.747	-	2.775
Overig	(2.424)	10.742	-	8.318
	<u>7.895</u>	<u>140.513</u>	<u>(5.095)</u>	<u>143.313</u>

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen 2008

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoed	5.724	(10.855)	(546)	(5.677)
Aandelen	14.138	(264.528)	(1.161)	(251.551)
Vastrentende waarden	17.663	23.056	(1.588)	39.131
Derivaten	-	31.452	-	31.452
Overige beleggingen	1.820	(12.155)	-	(10.335)
Overig	2.452	-	-	2.452
	<u>41.797</u>	<u>(233.030)</u>	<u>(3.295)</u>	<u>(194.528)</u>

52

	2009	2008
<i>Zakelijke waarden</i>		
Vastgoedbeleggingen	(8.337)	(5.677)
Aandelen	92.775	(251.551)
	<u>84.438</u>	<u>(257.228)</u>
<i>Vastrentende waarden</i>		
Obligaties	79.843	22.978
Participaties in hypotheke	1.201	15.969
Leningen op schuldbekentenis	41	66
Deposito's	76	118
	<u>81.161</u>	<u>39.131</u>
<i>Derivaten</i>		
Rentederivaten	(33.379)	31.452

	2009	2008
<i>Overige beleggingen</i>		
Opbrengst Commodities	2.747	(12.182)
Opbrengst Liquide Middelen	28	1.847
	<u>2.775</u>	<u>(10.335)</u>
<i>Overig</i>		
Opbrengst liquiditeiten	88	2.002
Vrijval transitieresultaat Mellon	10.742	-
Interest wegens te late betaling	21	33
Intrest vergoeding voorschotbetaling Nationale Nederlanden inzake waardeoverdracht	(2.533)	417
	<u>8.318</u>	<u>2.452</u>

In de Beleggingsresultaten van 2009 rubriek indirecte beleggingsopbrengsten post overige is een bedrag opgenomen ad 10.742 inzake vrijval transitie resultaat Lehman en Mellon inzake jaar 2008. Verder heeft er voor het jaar 2008 een herrubricering van de directe- en indirecte beleggingsopbrengsten plaatsgevonden in de posten derivaten, overige beleggingen en overige.

Totaal beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	<u>143.313</u>	<u>(194.528)</u>
9. Overige baten		
Bijdragen spaarfonds voor gemoedsbezwaarden	<u>45</u>	<u>38</u>

LASTEN

10. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2009	2008
<i>Pensioenopbouw</i>		
Pensioenopbouw	59.536	38.534
<i>Toeslagverlening</i>		
Indexatie actieve deelnemers	2.061	-
Indexatie pensioengerechtigden	1.780	-
Indexatie gewezen deelnemers	1.684	-
	5.525	-
<i>Wijziging voorziening pensioenverplichting uit hoofde van waardeoverdrachten</i>		
Inkomende waardeoverdracht actuarieel	50.318	4.637
Uitgaande waardeoverdrachten actuarieel	(2.460)	(4.138)
	47.858	499
<i>Rentetoevoeging</i>		
Interest toevoeging voorziening pensioenverplichtingen tegen rekenrente 2,544% (2008:4, 696%)	35.281	48.505
<i>Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten</i>		
Toevoeging aan technische voorziening in verband met kosten voorziening	1.471	980
Vrijval voor kosten uit technische voorziening	(1.038)	(972)
	433	8
<i>Wijziging marktrente</i>		
De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op basis van de rentetermijnstructuur	(85.552)	289.273
<i>Wijziging overige actuariële uitgangspunten</i>		
Deze wijziging betreft incidentele wijzigingen	-	8.813
<i>Verzwarende overlevingstafels</i>		
Verzwarende overlevingstafels	62.318	-
<i>Overige mutaties</i>		
Resultaat op sterfte	148	(2.145)
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	(277)	(2.466)
Resultaat op mutaties	(352)	(1.172)
	(481)	(5.783)

	2009	2008
11. Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	30.619	28.603
Nabestaandenpensioen	8.904	8.419
Wezenpensioen	127	122
Invalideitpensioen	2.017	2.144
Prepensioen	-	(41)
Andere uitkeringen: - afkoop wegens gering bedrag	1.911	2.073
	43.578	41.320
12. Pensioenuitvoeringskosten		
Aandeel administratiekosten Syntrus Achmea.		
Boekjaar	4.428	4.257
Vorig boekjaar	(134)	430
	4.294	4.687
Andere kosten:		
advieskosten	153	396
accountantskosten	48	45
bestuurskosten	65	58
DNB	95	92
incassokosten	(8)	(40)
actuariskosten	43	52
overige kosten	172	160
	4.862	5.450

De beloning aan bestuurders bedraagt 54 (2008: 48).

Het fonds heeft geen personeel in dienst. De beheersactiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van Syntrus Achmea Pensioenbeheer dan wel vermogensbeheerders.

Honoraria accountant

De externe accountant is KPMG Accountants N.V.

Op grond van artikel 382a Titel 9 Boek 2 BW is de vermelding van de honoraria van de accountant als volgt:

	2009	2008
Totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening	48	45

Het onderzoek van de jaarrekening omvat zowel de wettelijke controle van de statutaire jaarrekening als de verslagstaten in het kader van de Pensioenwet.

	2009	2008
13. Saldo overdracht van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	(1.738)	(3.034)
Inkomende waardeoverdrachten overdrachtsom collectief	<u>(60.674)</u>	<u>(2.349)</u>
	(62.412)	(5.383)
Uitgaande waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	1.545	4.201
	<u>(60.867)</u>	<u>(1.182)</u>

Het saldo inkomende waardeoverdrachten collectief bestaat uit de inkomende collectieve waardeoverdracht van Nationale Nederlanden ad 60.674. Het bedrag van deze inkomende collectieve waardeoverdracht Nationale Nederlanden is uit 2 componenten opgebouwd:

- actuariële koopsom inclusief rente ad 40.868, die dient ter financiering van de aanspraken; en
- dekkingsgraadopslag inclusief rente ad 19.806, welke wordt toegevoegd aan het vermogen van het fonds

14. Wijziging overige technische voorzieningen

Spaarfonds gemoedsbezwaren	<u>72</u>	<u>65</u>
----------------------------	-----------	-----------

15. Premies herverzekering

Premies herverzekering ANW	269	166
Premies herverzekering overige	19	52
	<u>288</u>	<u>218</u>

56

In de premies herverzekeringen zijn de winstaandelen niet verwerkt.
Het winstaandeel bedraagt EUR 0.

16. Overige lasten

Resultaat voorziening tegen verlies op premievorderingen	1.641	505
Vergoeding spaarfonds	-	43
	<u>1.641</u>	<u>548</u>

Kasstroombegroting

(bedragen x 1000 Euro)

	Boekjaar		Vorig boekjaar			
	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven		
Kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten						
Premies van werkgevers en werknemers	68.143		54.002			
Van herverzekeraars ontvangen uitkeringen	-		-			
Overdrachten van rechten	2.626	1.545	69.068	4.201		
Pensioenuitkeringen		50.088		42.279		
Betaalde premies herverzekering		176		543		
Pensioenuitvoeringskosten		4.811		4.996		
Andere Lasten		1.641		6.548		
Kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten	<u>70.769</u>	<u>58.261</u>	<u>12.508</u>	<u>58.567</u>	<u>64.503</u>	
Kasstroombegroting uit beleggingsactiviteiten						
<i>Ontwikkeling</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	-	7.998	(7.998)	22.126	29.745	(7.619)
Aandelen	140.518	120.274	20.244	1.590.864	1.641.408	(50.544)
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	180.174	197.003	(16.829)	1.742.256	1.806.571	(64.315)
Hypothecaire leningen	-	15.536	(15.536)	210	22.276	(22.066)
Leningen op schuldbekentenis	159	-	159	302	-	302
Deposito's	24.914	4.000	20.914	-	20.977	(20.977)
Overige vastrentende waarden	-	-	-	-	-	-
<i>Derivaten</i>						
Derivaten	897	4.954	(4.057)	47.202	40.634	6.568
<i>Overige beleggingen</i>						
Overige beleggingen	3.104	4.928	(1.824)	33.612	1.181	32.431
<i>Overige</i>						
Overige	15.605	15.033	572	-	-	-
Subtotaal ontwikkeling portefeuille	<u>365.371</u>	<u>369.726</u>	<u>(4.355)</u>	<u>3.436.572</u>	<u>3.562.792</u>	<u>(126.220)</u>
<i>Opbrengsten portefeuille</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	5.348		5.348	5.178		5.178
Aandelen	(2.346)		(2.346)	12.977		12.977
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	(1.812)		(1.812)	9.830		9.830
Hypothecaire leningen	5.537		5.537	6.076		6.076
Leningen op schuldbekentenis	33		33	51		51
Deposito's	76		76	118		118
Overige vastrentende waarden	-		-	-		-
<i>Derivaten</i>						
Derivaten	(1.640)		(1.640)	-		-
<i>Overige beleggingen</i>						
Overige beleggingen	28		28	(27)		(27)
<i>Overige</i>						
Overige	(2.424)		(2.424)	19.478		19.478
<i>Kosten vermogensbeheer</i>						
Kosten vermogensbeheer						
Subtotaal opbrengsten portefeuille	<u>2.800</u>	<u>-</u>	<u>2.800</u>	<u>53.681</u>	<u>-</u>	<u>53.681</u>
Kasstroombegroting uit beleggingsactiviteiten	<u>368.171</u>	<u>369.726</u>	<u>(1.555)</u>	<u>3.490.253</u>	<u>3.562.792</u>	<u>(72.539)</u>
Totaal kasstroombegroting	<u>438.940</u>	<u>427.987</u>	<u>10.953</u>	<u>3.613.323</u>	<u>3.621.359</u>	<u>(8.036)</u>
Liquide middelen						
Stand per begin boekjaar	7.553		15.589			
Stand per einde boekjaar	<u>18.506</u>		<u>7.553</u>			
Toename	<u>10.953</u>		<u>(8.036)</u>			

In het kasstroombegroting is de mutatie van de overige vorderingen en de overige schulden inzake de beleggingsrubriek voor zowel het boekjaar als vorig boekjaar verwerkt in de opbrengsten portefeuille. De liquide middelen inzake de beleggingsrubriek zijn in de vergelijkende cijfers onder de betreffende beleggingsrubriek opgenomen. De kosten vermogensbeheer worden in het boekjaar opgenomen bij de betreffende rubriek en in mindering gebracht op de kasstroombegroting uit opbrengsten portefeuille.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen per 31 december 2009.

(bedragen x 1000 Euro)

Administratiekosten

Inzake het voeren van de administratie van het fonds is een langlopende administratieovereenkomst met Syntrus Achmea Pensioenbeheer.

De overeenkomst is voor onbepaalde tijd aangegaan tenzij het fonds de overeenkomst voor het einde van het boekjaar, per aangetekende brief opzegt met inachtneming van een opzegtermijn van 24 maanden.

De jaarlijkse kosten variëren en zijn afhankelijk van de hoeveelheid werkzaamheden, maar bedragen ca. € 4.000.

Vermogensbeheerkosten

Met de vermogensbeheerder SEI investment (Europe) limited en SEI investment management corporation is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd aangegaan en kan per direct beëindigd worden door middel van een aangetekende brief.

De jaarlijkse kosten variëren, maar bedragen ca. € 4.000.

Met de vermogensbeheerder Achmea vastgoed is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd aangegaan tenzij het fonds de overeenkomst voor het einde van het boekjaar, per aangetekende brief opzegt met inachtneming van een opzegtermijn van 24 maanden.

De jaarlijkse kosten variëren en zijn afhankelijk van de hoeveelheid werkzaamheden, maar bedragen ca. € 1.000

58

Het contract met de vermogensbeheerder (custodian) ABN Amro Mellon Global Securities Services BV is in 2009 opgezegd. Met de administrator ITS is per 1 januari 2010 een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd aangegaan. De jaarlijkse kosten variëren en zijn afhankelijk van de hoeveelheid werkzaamheden, maar bedragen ca. € 100.

Investeringsverplichtingen

Per eind 2009 zijn verplichtingen aangegaan met betrekking tot investeringstoezeggingen in Vastgoedfondsen In 2010 voor in totaal € 21965.

Derivaten

Voor de contract omvang van de derivaten wordt verwezen naar de toelichting behorende tot de jaarrekening 2009 paragraaf "specifieke financiële instrumenten (derivaten)".

Inhaaltoeslag

Het fonds heeft eerder beleid vastgesteld over de ontwikkeling van pensioenen ten tijde van een sobere financiële positie van het fonds. Op grond van dit geldende beleid zou het fonds de pensioenen niet verhogen. Het herstel van de financiële positie verloopt echter voorspoediger dan in het herstelplan werd aangenomen. Het bestuur van het fonds heeft besloten om dit jaar af te wijken van het reguliere beleid en concludeerde als volgt:

Het fonds zal de pensioenen ingaande 2010 verhogen met 0,4%.

Het slechts gedeeltelijk verhogen van de pensioenen is eerder aan de orde geweest. Na herstel van de financiële positie van het fonds heeft het fonds telkens beoordeeld of ook herstel van toeslagen aan de orde kon komen. Aan het eind van 2009 was er een achterstand in toeslagverlening van 3,54%.

Verklaring van de Pensioenraad (Verantwoording)

De Pensioenraad oordeelde als volgt:

De pensioenraad oordeelde positief over de inzet en de handelswijze van het bestuur. De gevolgen van de financiële crisis hebben ook het pensioenfonds Meubel geraakt.

De dekkingsgraad ultimo 2008 is uitgekomen op 100%. Volgens de voorschriften uit de Pensioenwet heeft het fonds, voor het eerst in haar historie, een herstelplan opgesteld.

Na goedkeuring van de raad is het herstelplan aan DNB voorgelegd. DNB heeft het herstelplan akkoord bevonden.

De Pensioenraad gaat akkoord met de door het bestuur goedgekeurde jaarrekening, en stelt vast dat aan gestelde richtlijnen is voldaan.

Zij constateert dat afdoende rekening is gehouden met de wijziging van de voorzienbare trend in overlevingskansen zoals door het Centraal Bureau voor de Statistiek is gepubliceerd.

De technische voorziening is vanwege deze prognose verhoogd met een opslag van 4,5%.

Het gevoerde beleid is in overeenstemming met de doelstelling van het fonds en reglementaire bepalingen.

De raad ziet zijn waarneming ondersteund door de verklaring van de certificerend actuaaris.

Verslag visitatiecommissie

Het bestuur van Bpf Meubel draagt zorg voor de organisatie van een transparant intern toezicht. Het interne toezicht heeft betrekking op het kritisch bezien van het functioneren van (het bestuur van) het pensioenfonds door onafhankelijke deskundigen.

Het interne toezicht betreft ten minste de volgende taken:

- het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen het pensioenfonds;
- het beoordelen van de wijze waarop het pensioenfonds wordt aangestuurd;
- het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

59

De visitatiecommissie als collectief heeft een deskundigheid die ten minste vergelijkbaar is met de door De Nederlandsche Bank verlangde deskundigheid van het bestuur als collectief.

In 2009 heeft de visitatiecommissie rapport uitgebracht. Hieronder treft u de samenvatting van de conclusies en aanbevelingen.

Conclusies en aanbevelingen

De visitatiecommissie heeft een oordeel gevormd over het functioneren van (het bestuur van) de Stichting BPF Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven. Zij hebben dat gedaan vanuit de vijf aspecten die de STAR voor het intern toezicht heeft geformuleerd.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen vatten wij hieronder samen.

4.1 De transparantie van besluitvorming kan worden verbeterd door:

- besluiten goed gedocumenteerd vast te leggen,
- gebruik te maken van besluitenlijsten en actielijsten,
- eventuele mandatering schriftelijk vast te leggen,
- verslagen te maken van de bijeenkomsten van de diverse commissies zodat transparant wordt gemaakt of en in welke mate men binnen het mandaat is gebleven.

Ontwikkel tevens een samenvattende klachtenrapportage waaruit de aard en omvang van de klachten duidelijk blijkt, alsmede de wijze waarop Syntrus deze klachten heeft afgehandeld. Voorkom discussie over de vraag: "wat is een klacht", door tevens alle overige opmerkingen, vragen en verzoeken in beeld te brengen.

4.2 Het bestuur functioneert als een goed team.

- De samenwerking is prima en gericht op de doelstellingen van het fonds
- Er is veel aandacht voor ontwikkelen van de deskundigheid
- Een gezamenlijke evaluatie van de kennisgebieden, het onderkennen van de leemtes en deze toewijzen aan individuele bestuurders vindt plaats in 2009 en 2010.

De relatie met de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan is punt van discussie. Advies aan het bestuur om het initiatief te nemen om in gesprek te gaan over:

- handhaven van de organen in één Pensioenraad;
- behoefte aan ondersteuning bij de voorbereiding van de agenda en vergaderingen,
- de vergaderfrequentie in relatie tot het leereffect,
- tijdstip van aanleveren van vergaderstukken,
- vergoedingen voor noodzakelijke opleidingen.

Niet alle gevolgen en consequenties van de calamiteit rond de transitie van de beleggingsportefeuille, de déconfiture van Lehman, zijn bekend. De afhandeling zal nog in het volgende verslagjaar doorlopen.

Het bestuur heeft tijdens deze crises een groot aantal goede stappen gezet.

- Het bestuur is onmiddellijk handelend opgetreden,
- heeft hierbij professionele ondersteuning ingeschakeld,
- heeft tijdig de toezichthouder geïnformeerd,
- heeft een evaluatie van haar handelen laten opstellen.

4.3 Het is mogelijk om de Checks & Balances nog te verbeteren door meer gebruik te maken van de al aanwezige ondersteuning.

- Intensiveer de relatie met de certificerend accountant en laat deze jaarlijks een uitgebreide managementletter opstellen en toelichten tijdens een bestuursvergadering,
- Gebruik de rapportages van de externe actuaris en extern accountant om mogelijke verbeteringen in de uitvoering van de dienstverlening bij de administrateur te bewerkstelligen,
- Het bestuur heeft aandacht voor kostenbeheersing. Gebruik in de oordeelvorming hierover ook de ervaring en expertise van de certificerend accountant en actuaris.

4.4 De leden van het bestuur beschikken over een beperkt aantal dagen in de maand om hun taak te vervullen.

Deze in de branche gebruikelijke situatie vraagt extra waakzaamheid van het bestuur om niet te veel op afstand te komen staan van de dagelijkse gang van zaken bij het pensioenfonds.

De gehele administratie van het BPF Meubel is uitbesteed. Veel uitvoerende en adviserende taken zijn ondergebracht bij Syntrus. Syntrus is een commerciële, winstgerichte marktpartij.

Hierdoor kan de schijn worden gewekt dat niet alle adviezen belangeloos worden opgesteld.

Periodieke toetsing door onafhankelijke partijen is daarom gewenst. Reeds aanwezige onafhankelijk partijen als de certificerend accountant en de certificerend actuaris of andere neutrale marktpartijen kunnen hierbij een rol spelen.

Voor extra werkzaamheden is het raadzaam om ook offertes bij derden aan te vragen.

4.5 Breng alle risico's gestructureerd in kaart, bijvoorbeeld met behulp van FIRM. Gebruik hierbij de ondersteuning van professionele onafhankelijke marktpartijen.

Reactie bestuur

Het bestuur heeft samen met de visitatiecommissie de bevindingen besproken. De visitatiecommissie heeft zeer adequaat gehandeld en daarvoor de dank van het bestuur ontvangen. Na ontvangst van het eindrapport heeft het bestuur in zijn vergadering van 16 september 2009 alle elementen uitvoerig besproken. De besluiten zijn medegedeeld aan de voorzitter van de visitatiecommissie.

Het bestuur heeft het volgende besloten;

- Naast de notulen wordt een besluitenlijst gerealiseerd;
- Mandatering wordt in statuten opgenomen;
- Zelfevaluatie van het bestuur wordt in 2009 gestart;
- Een risico adviseur wordt verzocht alle risico's in kaart te brengen;
- In overleg met Syntrus Achmea is een klachten- en geschillenregeling in het reglement opgesteld.

Deskundigheid bestuur

Het bestuur heeft vastgesteld dat er een gebrek aan deskundigheid is op het terrein van besturen van organisaties en pensioenregelingen en soorten. Het voltallige bestuur heeft zijn deskundigheid getest middels de kennisreflector van het instituut SPO. De resultaten van het bestuur als geheel en de leden individueel zijn in de bestuursvergadering besproken. Het bestuur als geheel voldoet aan het wettelijk gestelde deskundigheidsniveau 1. De deskundigheidsmatrix met de toegewezen specialismen per bestuurslid, is vernieuwd aan de hand van de resultaten. Op de relevante onderdelen waarbij de deskundigheid van een bestuurslid naar een hoger niveau dient te worden getild, is het SPO instituut gevraagd maatwerk te leveren en opleiding te verzorgen. In het verslagjaar en begin 2010 vindt educatie plaats.

Verantwoordingsorgaan en deelnemersraad

Het bestuur heeft de bezorgdheid van de Pensioenraad over het combineren van verantwoording en medezeggenschap in één raad besproken. Ondanks de uitdaging die tijdens de vergaderingen ontstaan, acht het bestuur juist de combinatie van rollen de kracht van de Pensioenraad. Ook in het vorige wettelijk kader functioneerde de Raad van Advies van Bpf Meubel als een volwaardig adviesorgaan. Het enthousiasme van de leden van de Pensioenraad en de wijze waarop bij Bpf Meubel relatief eenvoudig leden worden gevonden, is in pensioenland niet vanzelfsprekend. Diverse Bedrijfstak- en Ondernemingspensioenfondsen ondervinden problemen met het vinden van geschikte kandidaten voor deze organen. Dit is aanleiding tot discussie over de invulling van de governance elementen.

Informeel beluistert het bestuur en de administrateur een stroom van bijval over de samensmelting van verantwoording en medezeggenschap in één raad. Het zal het bestuur niet bevreemden als deze methodiek een leading rol gaat spelen in nieuwe voorschriften.

Het bestuur ervaart de raad als een volwaardig orgaan en betreurt het dat de Pensioenraad daar soms aan twijfelt. De vergaderingen van de Pensioenraad worden waar mogelijk, enkele weken na de bestuursvergadering gepland. Hierbij worden alleen de stukken geagendeerd die reeds door het bestuur zijn vastgesteld. In de voorbladen van desbetreffende stukken wordt een toelichting gegeven waarop de besluitvorming van het bestuur is gebaseerd.

De vergaderstukken worden zowel aan het bestuur alsmede aan de Pensioenraad aangeleverd conform restricties vastgelegd in de statuten van het fonds en huishoudelijk reglement van de Pensioenraad.

Door toepassing van aparte vergaderdata voor de Pensioenraad, twee weken na die van het bestuur, zal naar verwachting de informatiestroom geleidelijker en gevoelsmatig tijdiger verlopen. Op volwaardige wijze zal een afvaardiging van het bestuur de bijeenkomsten van de raad bijwonen. Op fronten waar meer achtergrondinformatie nodig is zal de administrateur de raad nader informeren.

Relatie externe accountant en actuaris

De rapportages van de externe partijen zijn in de bestuursvergadering apart behandeld. Het bestuur heeft per onderdeel een status vastgesteld en waar relevant voor volgend jaar acties vastgesteld. De accountant is gevraagd voortaan een managementletter te leveren.

De relatie met de certificerende actuaris intensiveren is het advies van de Pensioenraad. Het bestuur volgt deze zienswijze niet. Een certificerende actuaris dient objectieve oordelen af te geven. Door intensivering van de relatie komt de objectiviteit onder druk te staan.

Voor wat betreft de kostenbeheersing neemt het bestuur notie van alle relevante informatie benodigd voor weloverwogen besluitvorming.

Vastlegging bestuur- en commissievergaderingen

Het bestuur stelt in zijn vergadering van november de nieuwe vergaderdata vast. De administrateur is gevraagd om tijdig concept data voor te dragen. De Pensioenraad wordt op dat moment ook over de concept vergaderdata geïnformeerd.

Uitbesteding Syntrus Achmea

Het bestuur is inderdaad voor de administratieve uitvoering mede afhankelijk van Syntrus Achmea. Over de wijze van dienstverlening en over de service levels zijn expliciete afspraken opgemaakt en vastgelegd. Syntrus Achmea informeert het bestuur intensief en rapporteert per kwartaal. Te allen tijde blijft het bestuur verantwoordelijk voor de uitbestede werkzaamheden. Helaas niet zichtbaar voor de Pensioenraad maar zeker aanwezig, informeert de bestuursadviseur en de fondsmanager de voorzitter en secretaris frequent over alle aangelegenheden. In het voorzittersoverleg worden voorzitter en secretaris voorzien van alle informatie benodigd voor een volwaardige aansturing.

Daarnaast heeft Syntrus Achmea een SAS type II verklaring. In het SAS rapport worden specifiek alle beschreven processen doorgelopen en van een kwaliteitsoordeel voorzien.

Bestuur Bpf Meubel is zeer nauw betrokken bij de uitvoering. Op pro actieve wijze worden onderwerpen inhoudelijk en beleidsmatig besproken. Het gevaar van te veel afstand tussen bestuur en uitvoerder(s) over de dagelijkse gang van zaken acht het bestuur gering.

Het bestuur is van oordeel dat Syntrus Achmea haar IT, het pensioensysteem waarin deelnemergegevens en aanspraken worden vastgelegd en uitkeringen worden berekend, goed op orde heeft. De kwaliteit van de werknemers is debet aan de laatste 20% die zorgt voor een juiste (reglementaire) uitvoering van de regeling en op sociale wijze verzorgen van een pensioen voor de werknemers in de branche. De loyaliteit van de werknemers verbonden aan Bpf Meubel is groot. Een aantal werknemers is al lang voor Bpf Meubel werkzaam. Dat maakt het mogelijk de historie van het fonds waar relevant in te zetten, te bewaken en over te dragen aan nieuwe medewerkers.

62

In het afgelopen jaar heeft Syntrus Achmea alle zeilen bijgezet om het fonds (bestuur) te ondersteunen in de zeer bijzondere omstandigheden qua transitie van vermogensbeheer. Het partnership heeft daarmee een positieve impuls gekregen.

Alles in ogeschouw genomen is het bestuur tevreden over de huidige samenwerking met Syntrus Achmea.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven te Amsterdam is aan Mercer Certificering B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2009.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

63

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangevane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132 vanwege het reservetekort. De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Amstelveen, 28 mei 2010

Drs. A.H. Venemans AAG
verbonden aan Mercer Certificering B.V.

Aan: Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in het verslag opgenomen jaarrekening 2009 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven te Amsterdam bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de winst-en-verliesrekening over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

64

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van het pensioenfonds. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 14 juni 2010
KPMG ACCOUNTANTS N.V.

M.J. Vredenduin RA

www.meubelpensioen.nl / www.standbouwpensioen.nl

Postbus 9251
1006 AG Amsterdam

